

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بررسی تطبیقی بودجه سازمانهای مالیاتی در کشورهای مختلف جهان

معاونت پژوهش، برنامه ریزی و امور بین الملل

دفتر پژوهش و بهبود فرآیندها

سال ۱۳۹۲

عنوان گزارش:

بررسی تطبیقی بودجه سازمانهای مالیاتی در کشورهای مختلف جهان

تدوین کنندگان: آیت زایر، مهدی مرادی

ناظرین علمی: احمد زمانی و آیت زایر

شماره گزارش:

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۱	منابع بودجه‌ای در اختیار سازمانهای مالیاتی
۱	مخارج اجرای قوانین مالیاتی
۱	کل مخارج سازمانهای مالیاتی
۸	نتایج بررسی و مقایسه نسبت‌های هزینه وصول در کشورهای مختلف
۱۰	نسبت هزینه‌های اداری به GDP
۱۵	مقایسه بین المللی هزینه‌های اداری و به کارگیری نیروی انسانی
۱۵	نسبت هزینه‌های وصول
۱۷	سطوح نسبی به کارگیری نیروی انسانی در سازمان‌های مالیاتی مختلف
۲۰	روندهای کلی سطح نسبت به کارگیری نیروی انسانی در سازمان‌های مالیاتی OECD
۲۱	تخصیص منابع انسانی بر حسب گروه بندی‌های کارکردی (وظیفه‌ای)
۲۴	برون سپاری فعالیت‌ها و عملیات سازمان مالیاتی
۲۵	نقش‌ها یا وظایف غیر مالیاتی سازمانهای مالیاتی
۲۶	فهرست منابع

خلاصه مدیریتی

سازمان وصول مالیات یکی از مهمترین ارکان سه گانه نظام مالیاتی است و در این میان با توجه به ماهیت فعالیتها و وظایف، کمیّت و کیفیت نیروی انسانی در کنار توسعه کاربردهای فناوری اطلاعات، نقش اساسی در عملکرد آن بر عهده دارد.

۱. هزینه‌های حقوق و دستمزد بین ۶۰ تا ۹۰ درصد کل هزینه‌های اداری سازمانهای مالیاتی کشورهای مختلف را تشکیل می‌دهد. برون سپاری بخش عمده‌ای از خدمات فناوری اطلاعات، علت پایین بودن نسبی این نرخ در برخی از کشورها قلمداد می‌شود. هزینه‌های مرتبط با فناوری اطلاعات (اعم از حقوق و دستمزد و دیگر هزینه‌های اداری) بخش عمده و چشمگیری از کل مخارج سازمانهای مالیاتی برخی از کشورها را تشکیل می‌دهد. در ایران هزینه‌های حقوق و دستمزد طی دوره ۹-۲۰۰۵ به طور متوسط ۳۵۴ هزار میلیون ریال و سهم آن از کل هزینه‌های اداری سازمان جهت انجام وظایف مالیاتی ۶۳.۴ درصد بوده است.

۲. نسبت‌های محاسبه شده برای مخارج مرتبط با مالیات به عنوان درصدی از GDP در کشورهای مختلف بسیار متغیر و از نوسان زیادی برخوردار است، اما این برای تعداد زیادی از کشورها در تمام یا اکثر سالهای مورد بررسی در محدوده ۰.۱۵ درصد تا ۰.۳ درصد GDP قرار دارد. در ایران نسبت مخارج مرتبط با مالیات به GDP طی دوره ۹-۲۰۰۵ بین ۰.۰۸-۰.۰۴ درصد در نوسان بوده که در مقایسه با سایر کشورها بسیار پایین است.

۳. نسبت هزینه‌های وصول مالیات در کشورهای مختلف بسیار متغیر و پر نوسان است؛ این امر عمدتاً به دلیل عوامل ساختاری و سایر عواملی است که ربطی به کارایی پایین ندارند؛ بار مالیاتی در یک کشور و نوع مالیات‌های دریافتی در یک کشور از جمله این عوامل هستند. نسبت هزینه‌های وصول مالیات طی دوره ۹-۲۰۰۵ بین ۱.۳۷ - ۱.۲۱ متغیر بوده و روند نامشخصی داشته است.

۴. در اکثر سازمانهای مالیاتی شاهد روند کاهشی هزینه وصول مالیات در سالهای منتهی به ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ هستیم، دلیل این امر به احتمال زیاد شرایط مطلوب اقتصادی و وصولی پر بار مالیات و کاهش هزینه‌ها است؛ اما برای سالهای ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ در اکثر کشورها شاهد افزایش محسوس این نسبت هستیم که علت آن به احتمال زیاد کاهش فعالیت‌های اقتصادی و کاهش وصولی مالیات متعاقب بروز بحران در اقتصاد جهانی است.

۵. در سال ۲۰۰۹ از بین سازمانهای مالیاتی مورد بررسی، در ۱۸ کشور کل هزینه‌های مرتبط با فناوری اطلاعات بیش از ۱۰ درصد مخارج سازمان مالیاتی را به خود اختصاص داده بود. این نسبت در ۱۱ کشور بیش از ۱۵ درصد بوده است. در ایران برآورد دقیقی از مخارج مرتبط با فناوری اطلاعات صورت نگرفته است. اگرچه مخارج مربوط به طرح جامع مالیاتی طی سنوات اخیر ممکن است نسبت مخارج مرتبط با فناوری اطلاعات را بالاتر از حد واقعی نشان دهد.

۶. آمارهای موجود از وجود همبستگی بالا بین سطح مخارج فناوری اطلاعات و به کارگیری نسبتاً پایین نیروی انسانی حکایت دارد؛ به طوری که از بین ۱۱ سازمان مالیاتی که مخارج فناوری اطلاعات آنها بیش از ۱۵ درصد کل مخارج شان بود در ۹ سازمان نرخ به کارگیری نیروی انسانی، پایین بوده است.

۷. سطوح بکارگیری نیروی انسانی در کشورهای مختلف متفاوت است. در کشورهای OECD، بالاترین سطح یکنواختی و یکسانی در ارتباط با نسبت تعداد نیروی کار فعال کشور به ازای یک نفر نیروی شاغل تمام وقت در سازمان مالیاتی وجود دارد: در سازمان مالیاتی ۹ کشور این نسبت کمتر از ۴۰۰ می‌باشد (برای برخی شامل گمرک نیز هست). در سازمان مالیاتی ۷ کشور این نسبت بین ۴۰۱ تا ۵۰۰ نفر و در ۷ سازمان مالیاتی دیگر این نسبت بین ۵۰۱ تا ۶۰۰ قرار دارد. در سازمان مالیاتی ۱۰ کشور نسبت مذکور بالاتر از ۶۰۰ می‌باشد که از بین آنها در ۷ کشور این نسبت بیش از ۱۰۰۰ نفر می‌باشد؛ این کشورها عبارتند از شیلی، ایسلند، ژاپن، کره، مکزیک، سوئیس و ایالات متحده. برای شیلی (۱۸۶۴) و ایسلند (۲۵۱۳). در ایران تعداد نیروی انسانی شاغل در سازمان مالیاتی ۲۲,۴۴۵ نفر و نسبت مذکور بالاتر از ۱۰۰۰ نفر می‌باشد. (۱۰۶۲)

۸. برون سپاری زیرساخت‌های فناوری اطلاعات در سازمان‌های مالیاتی کشورهای عضو OECD کاملاً رایج است (برای نمونه استرالیا، نیوزلند و بریتانیا). غیر از وصول مالیات که برون سپاری آن به طور گسترده انجام می‌شود، برون سپاری در مواردی چون پاسخگویی به استعلام‌های مؤدیان (فقط ۹ کشور برون سپاری کرده‌اند)؛ عملیات پردازش داده‌ها (فقط ۱۵ کشور برون سپاری کرده‌اند)؛ عملیات وصول و اجرا (فقط ۹ کشور برون سپاری کرده‌اند) هر چند که ۳ کشور از بین آنها این فعالیت را به سازمان‌های دولتی یا نیمه دولتی برون سپاری کرده‌اند و نه بخش خصوصی (این کشورها عبارتند از شیلی، ایتالیا و سوئد) چندان مورد توجه نبوده است. در ایران نیز وصول برخی از منابع مالیاتی به سایر دستگاه‌های دولتی واگذار شده است. حق تمبر و اوراق بهادار که بخشی از مالیات بر ثروت می‌باشد توسط سایر دستگاه‌های دولتی مانند بانک‌ها، اداره ثبت شرکت‌ها و غیره وصول می‌گردد. عوارض خروج مسافر که جز مالیات‌های غیرمستقیم است نیز توسط نیروی انتظامی وصول می‌شود. مالیات نقل و انتقال خودرو نیز در حال حاضر از سوی دفاتر ثبت اسناد رسمی دریافت می‌گردد. همچنین فرآیند مالیات مشاغل خودرو (وسایط نقلیه عمومی) به دفاتر پیشخوان دولت واگذار شده است.

۹. با توجه به شباهت مالیات‌های وصولی در سازمان‌های مالیاتی کشورهای مورد مطالعه، موضوعی که در این جا از اهمیت زیادی برخوردار است، نحوه تخصیص نیروی انسانی بین گروه‌بندی‌های کارکردی می‌باشد، که از جمله تفاوت‌های بالقوه زیادی است که در سیاست‌های تخصیص نیروی انسانی بین کشورها وجود دارد.

۱۰. حدود ۴۰ درصد از سازمان‌های مالیاتی تحت مطالعه بیش از ۳۰ درصد نیروی انسانی خود را به وظیفه مدیریت حساب مشتری (ارباب رجوع) تخصیص داده‌اند.

۱۱. اطلاعات کشورها در خصوص وظیفه حسابرسی، ممیزی و دیگر فعالیت‌های تشخیصی به شدت متفاوت و بین ۷ تا ۷۰ درصد متغیر است. حدود نیمی از کشورهای تحت بررسی، این رقم را بیش از ۳۰ درصد گزارش کرده‌اند و از بین آنها ۱۲ کشور (آرژانتین، اتریش، بلژیک، بلغارستان، دانمارک، فنلاند، آلمان، فلسطین اشغالی، ایتالیا، ژاپن، سنگاپور و هلند) بیش از ۴۰ درصد نیروی انسانی خود را در این گروه گزارش نموده‌اند. در ایران نیز سازمان مالیاتی حدود ۶۶ درصد از نیروی انسانی خود را به وظیفه حسابرسی، ممیزی و دیگر فعالیت‌های تشخیصی اختصاص داده است.

۱۲. به کارگیری نیروی انسانی در وظیفه وصول و اجرا و فعالیت‌های مرتبط با آن از ۲.۴ درصد تا ۳۴ درصد (در ایالات متحده آمریکا) در نوسان است. ۲۲ سازمان مالیاتی این رقم را بیش از ۱۰ درصد کل نیروی انسانی خود گزارش کرده‌اند که حاکی از اهمیت این فعالیت‌ها در بسیاری از کشورهاست. در مجموع، کشورهای عضو OECD سهم بیشتری از نیروی انسانی خود را به این گروه اختصاص داده‌اند. در ایران نیروی انسانی شاغل در وظیفه وصول و اجرا ۱.۹ درصد از کل کارکنان مالیاتی است.

۱۳. به کارگیری نیروی انسانی در فعالیت‌های سربار سازمان (مشمول بر پشتیبانی فناوری اطلاعات) از ۲ تا ۳۸ درصد متغیر است. دو سوم کشورهای مورد مطالعه (یعنی ۳۳ کشور) بیش از ۱۰ درصد و ۹ کشور نیز بیش از ۲۰ درصد نیروی انسانی خود را در این بخش به کار گرفته‌اند. این کشورها عبارتند از استرالیا، شیلی، ایسلند، مالزی، نروژ، رومانی، اسلونی، آفریقای جنوبی و اسپانیا.

۱۴. بسیاری از کشورها به طور فزاینده نقش‌های غیر مالیاتی را نیز بر عهده سازمانهای مالیاتی قرار می‌دهند. سهم فعالیت‌های غیر مالیاتی از بودجه سازمان‌های مالیاتی در دوره ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۹ نسبتاً ثابت بوده و نشان از این دارد که تحول اندکی در این زمینه وجود داشته است. در مورد آرژانتین، اتریش، دانمارک، استونی، مکزیک، هلند و آفریقای جنوبی هزینه‌های غیر مالیاتی تا حدود زیادی مربوط به فعالیت‌های گمرکی این کشورهاست.

۱) مقدمه

سازمان وصول مالیات یکی از مهمترین ارکان سه گانه نظام مالیاتی است و در این میان با توجه به ماهیت فعالیتها و وظایف، کمیت و کیفیت نیروی انسانی در کنار توسعه کاربردهای فناوری اطلاعات، نقش اساسی در عملکرد آن بر عهده دارد. در این گزارش تلاش می‌شود تا با بررسی تجارب بیش از ۵۰ کشور جهان در تخصیص بودجه سازمان‌های مالیاتی جهت اجرای قوانین مالیاتی و سایر مسئولیت‌های ذاتی آنها، توصیه‌های سیاستی لازم برای بهبود کارایی نیروی انسانی در سازمان امور مالیاتی کشور ارائه شود.

۲) منابع بودجه‌ای در اختیار سازمان‌های مالیاتی

۱. به طور کلی حجم منابع مالی تخصیص یافته جهت اجرای قوانین مالیاتی موضوع بسیار مهمی برای دولتها، سازمان‌های مالیاتی و ناظران بیرونی است. دولتها در تمام کشورها در میزان وجوه تخصیصی به سازمان مالیاتی با محدودیت‌هایی مواجه هستند و بسیاری نیز به دنبال کاهش مخارج بخش عمومی هستند. به همین دلیل باید تصمیم بگیرند که استفاده بهینه از منابع تخصیص یافته به آنها جهت اجرای قوانین مالیاتی به کاراترین و اثر بخش‌ترین شکل ممکن کدام است.
۲. اکثر سازمان‌های مالیاتی در تصمیم‌گیری برای نحوه تخصیص منابع خود تا حدودی آزادی عمل دارند. وقتی این انعطاف و اختیار وجود داشته باشد، نحوه تخصیص منابع بخش مهمی از فرآیند برنامه‌ریزی راهبردی سازمان‌های مالیاتی خواهد بود.

۳) مخارج اجرای قوانین مالیاتی

۳. تمرکز این بخش بر سطح کلی مخارج سازمان‌های مالیاتی جهت اجرای قانون و دیگر تکالیف اجباری آنها معطوف است. به منظور انجام مقایسه، تلاش شده است منابع مورد استفاده برای انجام وظایف مرتبط با مالیات به طور مجزا شناسایی شوند. از برخی نسبت‌ها برای انجام مقایسه بین کشورهای مورد بررسی استفاده شده است و در صورت لزوم، هر گونه عوامل غیر عادی که بر نرخ‌های مربوط به هر کشور اثر می‌گذارند نیز، شناسایی شده‌اند.

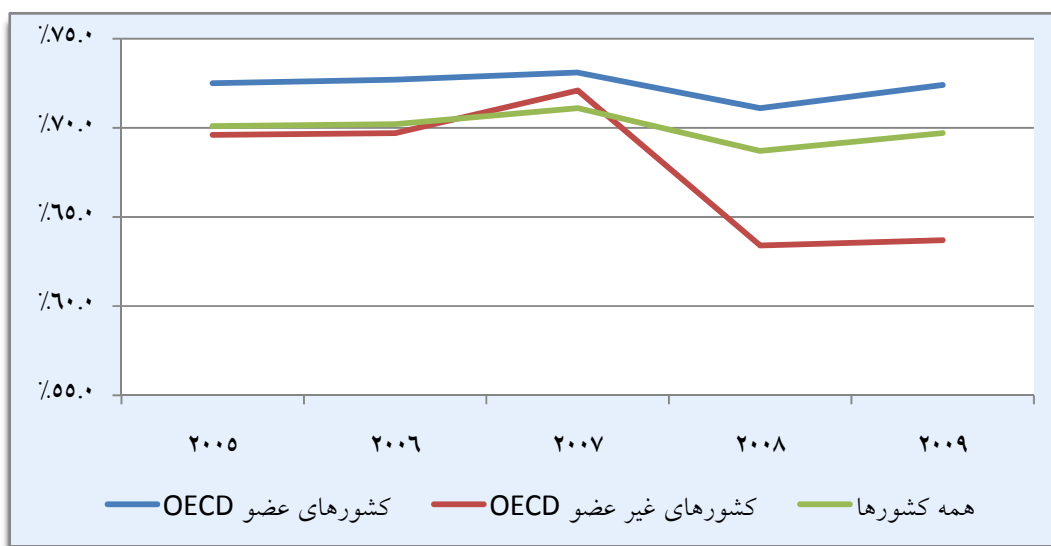
۴) کل مخارج سازمان‌های مالیاتی

۴. در جداول (۲) تا (۷) اطلاعات مربوط به مجموع کل هزینه‌های اداری سازمان‌های مالیاتی در کشورهای مختلف جهان برای سالهای ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۹ ارائه شده است. مجموع کل هزینه‌های اداری به دو قسمت مجزا هزینه‌های مربوط به حقوق و دستمزد و برآوردهای سازمان‌های مالیاتی از کل هزینه‌های قابل انتساب به فناوری اطلاعات تقسیم شده است. مشاهدات کلیدی به شرح ذیل هستند:

۵. مجموع هزینه‌های حقوق و دستمزد برای اکثر کشورهای مورد مطالعه بین ۶۰ تا ۹۰ درصد کل مخارج اداره مالیاتی در نوسان است.

۶. جمع هزینه‌های حقوق و دستمزد به عنوان درصدی از کل هزینه‌های اداری در دوره پنج ساله (۲۰۰۵-۲۰۰۹) برای کشورهای عضو OECD به صورت معنی‌دار در سطح تقریبی ۷۲ درصد ثابت بوده است. در کشورهای غیر عضو OECD این نسبت در حالت کلی کمی پایین‌تر است و در سال‌های اخیر با اضافه شدن کشورهای جدید حتی کاهش یافته است نمودار(۱).

نمودار(۱)- روند نسبت متوسط هزینه‌های حقوق و دستمزد به کل هزینه‌های اداری برای وظایف مالیاتی (درصد)

۷. مخارج مربوط به فناوری اطلاعات بسیار متغیر و پرنوسان است که به نوبه خود ناشی از عوامل متعددی است (برای نمونه سرمایه‌گذاری پایین در فناوری اطلاعات، خطاها و ناهماهنگی‌های موجود در نحوه طبقه‌بندی دارایی‌های مرتبط با فناوری اطلاعات در کشورهای مختلف، تسهیم مخارج فناوری اطلاعات با دیگر بخش‌های وزارت دارایی).

۸. برون‌سپاری خدمات فناوری اطلاعات، یکی از عوامل پایین بودن هزینه‌های حقوق و دستمزد در برخی از کشورها قلمداد می‌شود؛ استرالیا، دانمارک، فنلاند، ایتالیا، نیوزلند و بریتانیا از جمله‌ی این کشورها هستند جدول(۱).

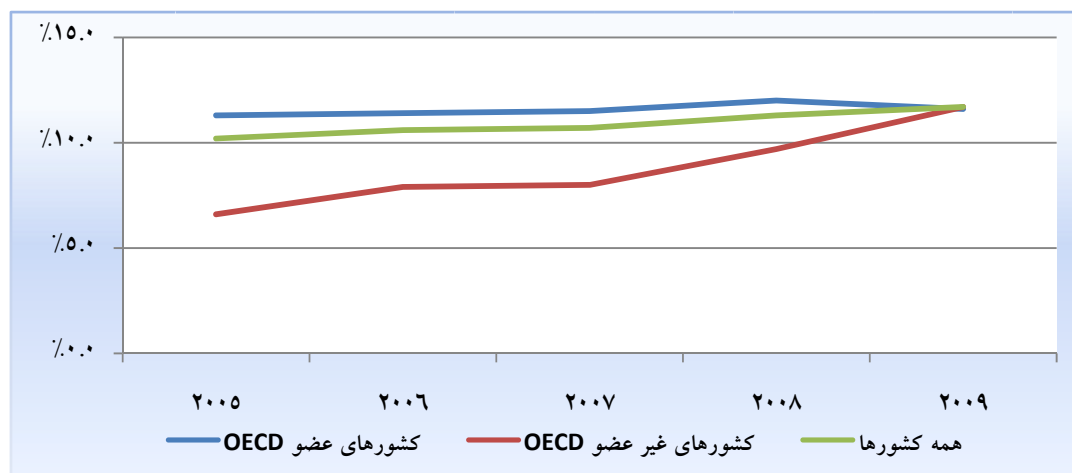
جدول (۱)- وضعیت انجام امور IT در کشورهای مختلف در داخل سازمان مالیاتی

کشور	درونی سازی امور IT	برون سپاری امور IT
کشورهای عضو OECD	استرالیا، اتریش، کانادا، شیلی، جمهوری چک، استونی، فرانسه، آلمان، یونان، مجارستان، ایرلند، رژیم صهیونیستی، ایتالیا، ژاپن، کره جنوبی، لوکزامبورگ، مکزیک، هلند، نیوزلند، نروژ، لهستان، اسلوانی، اسپانیا، سوئد، سوئیس، ترکیه، آمریکا	بلژیک، دانمارک، فنلاند، ایسلند، پرتغال، اسلواکی، انگلستان
کشورهای غیر عضو OECD	آرژانتین، بلغارستان، چین، هند، اندونزی، لاتویا، لیتوانی، مالزی، رومانی، روسیه، عربستان، سنگاپور، آفریقای جنوبی، ایران	قبرس، مالت،

منبع: OECD(۲۰۱۱)

۹. قطع نظر از این نوسانات، مخارج مربوط به فناوری اطلاعات (اعم از حقوق و دستمزد و سایر هزینه‌های اداری) بخش عمده‌ای از کل بودجه بسیاری از سازمان‌های مالیاتی را تشکیل می‌دهد. در سال ۲۰۰۹ و اکثر سال‌های قبل از آن در تمامی سازمان‌های مالیاتی (۱۸ کشور)، کل مخارج مرتبط با فناوری اطلاعات بیش از ۱۰ درصد و در ۱۱ کشور بیش از ۱۵ درصد کل بودجه آنها بوده است نمودار (۲).

نمودار (۲)- روند نسبت متوسط هزینه‌های فناوری اطلاعات به کل هزینه‌های اداری برای تمام وظایف سازمانی (درصد)

۱۰. در سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۹ متوسط هزینه‌های فناوری اطلاعات در کشورهای OECD در حدود ۱۱ تا ۱۲ درصد کل بودجه و در کشورهای غیر عضو OECD در آغاز این دوره بسیار کمتر اما به طور یکنواخت در حال افزایش بوده و در پایان دوره (سال ۲۰۰۹) به طور متوسط با اعضای OECD برابر شده است.

۱۱. از بین ۱۱ کشوری که مخارج فناوری اطلاعات در آنها بیش از ۱۵ درصد کل بودجه بوده، ۹ کشور عموماً نرخ به کارگیری نیروی انسانی نسبتاً بالایی دارند (جدول (۱۲) و (۱۳)) و در ۲ کشور دیگر (دانمارک و هلند) این نرخ متاثر از ادغام سازمان مالیاتی و گمرک بوده است.

جدول (۲) - نسبت هزینه‌های فناوری اطلاعات به کل هزینه‌های اداری (برای انجام امور مالیاتی) در کشورهای عضو OECD

کشور	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹
استرالیا	۱۷.۲	۱۹.۴	۱۹.۶	۱۵.۱	۱۶.۵
اتریش	۶.۳	۶.۷	۶.۹	۱۲.۰	۱۰.۴
بلژیک	۹.۰	۷.۷	۷.۷	۸.۴	۷.۸
کانادا	۹.۰	۸.۹	۸.۴	۱۱.۴	۱۲.۶
شیلی	۷.۵	۴.۱	۵.۱	۵.۵	۵.۲
چک	۱۳.۲	۱۳.۶	۱۳.۴	۱۳.۸	۱۳.۷
دانمارک	۱۳.۰	۱۵.۱	۱۵.۱	۱۴.۵	۱۶.۱
استونی	-	-	-	۱۳.۹	۱۱.۶
فنلاند	۱۹.۹	۱۹.۶	۲۱.۴	۱۸.۴	۱۹.۰
فرانسه	۶.۱	۵.۱	۵.۳	۴.۲	۴.۲
آلمان	۵.۵	۵.۱	۵.۳	۵.۷	۶.۴
مجارستان	۱۰.۳	۱۰.۴	۱۱.۷	۱۳.۳	۱۲.۰
ایسلند	-	-	-	۲۹.۸	۳۰.۰
ایرلند	۱۱.۲	۱۲.۵	۱۱.۸	-	-
فلسطین اشغالی	-	-	-	۸.۴	۸.۸
ایتالیا	۵.۰	۴.۹	۳.۹	۵.۰	۴.۹
ژاپن	۹.۷	۹.۲	۸.۵	۸.۱	۸.۳
کره جنوبی	۵.۵	۶.۲	۶.۴	۸.۰	۶.۳
لوگزامبورگ	-	-	-	۴.۹	۵.۵
مکزیک	۴.۷	۴.۵	۴.۵	۴.۵	۳.۸
هلند	۲۳.۶	۲۲.۸	۲۴.۷	۱۹.۱	۱۸.۲
نیوزلند	۱۸.۴	۱۸.۱	۱۹.۹	۲۱.۲	۱۹.۳
نروژ	۱۶.۸	۱۶.۴	۱۶.۵	۱۷.۷	۱۷.۰
لهستان	-	-	-	۵.۱	۲.۸
پرتغال	۱۲.۳	۱۴.۰	۱۳.۴	۱۳.۴	۱۳.۷
اسوواکی	۲۲.۲	۱۴.۴	۱۳.۶	-	-
اسلونی	۵.۵	۶.۴	۷.۴	-	-
اسپانیا	۶.۶	۶.۸	۵.۲	۶.۱	۵.۴
سوئد	۱۶.۶	۱۶.۵	۱۶.۹	۱۵.۰	۱۷.۱
سوئیس	۹.۸	۱۰.۳	۹.۴	۸.۲	۸.۸
ترکیه	۴.۳	۱.۳	۳.۷	-	-
بریتانیا	-	۲۲.۷	۲۰.۲	۲۰.۳	۱۶.۳
آمریکا	۱۶.۱	۱۵.۹	۱۵.۱	۱۵.۸	۱۴.۹

منبع: OECD(۲۰۱۱)

جدول (۳) - نسبت هزینه های فناوری اطلاعات به مجموع هزینه های اداری (امور مالیاتی) در کشورهای غیر عضو OECD

کشور	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹
آرژانتین	۱.۵	۲.۵	۱.۵	۱.۱	۰.۷
بلغارستان	۱.۳	۰.۴	۰.۴	۱.۹	۰
چین	-	-	-	-	-
قبرس	۰.۱	۰.۱	۰.۱	۰.۲	۰.۲
هند	-	-	-	-	-
اندونزی	-	-	-	۳۱.۹	۲۵.۰
لاتوی	۷.۴	۱۳.۰	۱۶.۰	۹.۵	۱۴.۸
لیتوانی	۱۵.۲	۱۴.۰	۱۲.۰	۱۰.۵	۶.۸
مالزی	۱.۳	۲.۴	۴.۰	۱۲.۱	۲۷.۶
مالت	۰.۱	۰.۱	۰.۱	۸.۳	۷.۸
رومانی	-	-	-	-	-
روسیه	-	-	-	۶.۷	۵.۷
عربستان سعودی	۴.۵	۱۰.۳	۳.۴	۱.۱	۶.۱
سنگاپور	۲۶.۳	۳۰.۸	۲۹.۸	۲۸.۰	۲۹.۶
آفریقای جنوبی	-	-	-	۴.۷	۴.۵
ایران	-	-	-	-	-

منبع: OECD(۲۰۱۱)

۴-۱) نسبت هزینه های اداری به مالیات وصولی

روند نزولی نسبت هزینه وصول در طول زمان شاهدهی بر کاهش هزینه های نسبی (یعنی افزایش کارایی) و یا بهبود تمکین مالیاتی (یعنی افزایش اثربخشی) است. با این حال، تجربه نشان می دهد که عوامل زیادی وجود دارند که در عین اینکه ارتباطی به تغییر کارایی و یا اثربخشی سازمان مالیاتی ندارند، می توانند بر این نسبت تأثیر بگذارند. برخی از این گونه عوامل به شرح ذیل هستند:

۱۲. **تغییر در نرخ های مالیات:** نرخ های مصوب مالیاتی عامل مهم و تأثیر گذار بر رابطه بین هزینه و درآمد محسوب می - شوند. به لحاظ نظری تصمیم سیاستگذاران مالیاتی به افزایش بار مالیاتی به شرط ثابت بودن سایر عوامل باید نسبت هزینه های وصول را به همان مقدار بهبود بخشد و این موضوع هیچ ربطی به بهبود کارایی یا اثربخشی عملیاتی ندارد.

۱۳. **تغییرات شرایط کلان اقتصادی:** تغییرات غیر عادی در نرخ رشد اقتصادی یا تورم در طول زمان می تواند بر کل مالیات وصولی و نسبت هزینه به مالیات وصولی اثر گذارد. این حالت در کشورهایی که شاخصهای اقتصادی در آنها با نوسانات زیادی همراه است، بیشتر رخ می دهد.

۱۴. **هزینه های غیر عادی برای سازمان مالیاتی:** گاهی اوقات ممکن است سازمان مالیاتی مجبور به سرمایه گذاری - های غیر عادی شود. برای نمونه ایجاد یک زیرساخت جدید برای فناوری اطلاعات، خرید یک ساختمان اداری جدید گران قیمت، هزینه های غیر مترقبه بر سازمان مالیاتی تحمیل می نمایند. این نوع سرمایه گذاریها در کوتاه مدت باعث

افزایش هزینه‌های عملیاتی می‌شوند و بر نسبت هزینه‌های اداری به مالیات وصولی تأثیر می‌گذارند. همچنین معرفی مالیات‌های جدید نیز ممکن است در مراحل نخست بر نسبت هزینه‌های اداری به مالیات وصولی تأثیر بگذارند اما به مرور زمان این نوع هزینه‌ها از بین می‌روند. استفاده از حسابداری تعهدی می‌تواند تأثیر این نوع مخارج را بر نسبت هزینه‌های اداری به مالیات وصولی کاهش دهد.

۱۵. **تغییر در دامنه و حدود مالیات‌های وصولی توسط سازمان مالیاتی:** گاهی اوقات دولت‌ها ممکن است مسئولیت وصول برخی مالیات‌های خاص را از یک سازمان به سازمان دیگری انتقال دهند. برای مثال در استرالیا مسئولیت وصول مالیات بر کالاهای خاص در سال ۱۹۹۹ از گمرک به سازمان مالیاتی منتقل گردید.

۱۶. از آنجایی که در محاسبه نسبت هزینه‌های وصول، کل مالیات‌های وصولی در نظر گرفته می‌شود، بسیاری از صاحب‌نظران از آن به عنوان شاخصی برای سنجش اثربخشی استفاده می‌نمایند. اما فایده این شاخص به دلیل تفاوت بین میزان مالیات وصولی و حداکثر میزان مالیاتی که به طور بالقوه امکان وصول آن وجود دارد "شکاف مالیاتی" است. به عبارت دیگر، میزان مالیات وصولی در قیاس با حداکثر مالیات قابل وصول که به صورت یک درصد بیان می‌شود، نشانگر سطح کلی تمکین یا اثربخشی است که یک سازمان مالیاتی بدان دست یافته است. به فرض ثبات سایر شرایط، برنامه‌هایی که تمکین به قوانین را بهبود می‌بخشند (یعنی اثر بخشی را افزایش می‌دهند) بر نسبت هزینه‌های اداری به درآمد وصولی تأثیر خواهند گذاشت. اما از آنجایی که نسبت هزینه به درآمد وصولی، ظرفیت بالقوه نظام مالیاتی را نادیده می‌گیرد، ارزش آن به عنوان شاخصی از اثربخشی نظام مالیاتی به شدت محدود است. این مسأله بالاخص هنگام مقایسه‌های بین-المللی موضوعیت دارد. کشورهای که نسبت هزینه وصول به درآمد مشابهی دارند ممکن است اثربخشی نسبی کاملاً متفاوتی داشته باشند.

۱۷. خلاصه‌ای از نسبت‌های هزینه وصول برای یک دوره بلندمدت (۹ سال) در کشورهای مختلف، در جداول (۴) تا (۷) ارائه شده است. این جداول حاوی عوامل غیرعادی (برای نمونه تغییرات نامعمول در ساختار سازمانی، شمول یا عدم شمول عملیات گمرکی) نیز می‌باشد که می‌توانند بر نسبت‌های مذکور برای کشورها و قابلیت مقایسه آنها با دیگر کشورها تأثیر بگذارند.

جدول (۴) - سهم هزینه های حقوق و دستمزد از کل هزینه های سازمانهای مالیاتی در کشورهای OECD
(تمام مقادیر بر حسب پول داخلی و به میلیون می باشد مگر در مواردی که قید شده باشد)

کشور	جمع هزینه های حقوق و دستمزد برای انجام امور مالیاتی					نسبت هزینه های حقوق و دستمزد به مجموع هزینه های اداری برای انجام امور مالیاتی				
	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹
استرالیا	۱,۷۰۲	۱,۵۷۰	۱,۶۵۲	۱,۶۲۶	۱,۵۴۱	۶۳.۰	۶۰.۲	۷۱.۳	۷۰.۶	۶۹.۵
اتریش	۳۶۵	۳۴۵	۳۲۸	۳۰۶	۲۹۳	۶۷.۴	۶۳.۰	۸۲.۰	۸۰.۲	۸۰.۳
بلژیک	۹۸۲	۹۷۶	۹۳۵	۹۳۴	۹۲۳	۸۱.۷	۸۲.۰	۸۱.۶	۸۲.۵	۷۹.۴
کانادا	۳,۱۱۷	۲,۸۰۲	۲,۷۳۲	۲,۷۸۱	۲,۵۵۲	۸۳.۹	۸۲.۸	۸۳.۰	۸۲.۰	۸۱.۵
شیلی	۹۶,۷۸۰	۸۴,۹۶۶	۷۳,۸۱۸	۶۵,۶۹۹	۶۰,۵۰۰	۸۰.۳	۷۸.۴	۷۸.۱	۸۰.۴	۸۰.۸
چک	۴,۵۷۳	۴,۳۳۰	۵,۶۶۹	۵,۳۶۳	۵,۰۶۳	۵۹	۶۰.۳	۷۸.۷	۷۵.۶	۷۶.۴
دانمارک	-	-	۳,۴۰۴	۳,۳۴۵	۳,۸۱۸	-	-	۶۸.۵	۶۷.۲	۶۷.۲
استونی	۲۰۱	۲۳۴	۴۴۸	۳۵۷	۳۴۰	۷۷.۳	۷۶.۵	۷۵.۹	۷۲.۳	۷۰.۷
فنلاند	۲۵۱	۲۳۴	۲۲۹	۲۲۶	۳۹۰	۶۴.۳	۶۴.۸	۶۵.۲	۶۶.۷	۶۸.۵
فرانسه	۳,۶۱۹	۳,۶۳۳	۳,۵۷۱	۳,۵۸۳	۳,۵۷۲	۸۱.۱	۸۱.۳	۷۹.۱	۷۹.۳	۷۸.۶
آلمان	۵,۷۴۰	۵,۷۸۷	۵,۶۷۶	۵,۷۷۵	۵,۶۵۶	۸۲.۳	۸۳.۷	۸۳.۳	۸۴.۳	۸۴.۳
مجارستان	۸۴,۱۲۵	۷۴,۳۷۱	۷۹,۳۶۸	۶۵,۹۶۷	۵۳,۱۶۳	۸۲.۵	۷۱.۴	۸۰.۰	۸۳.۳	۸۰.۸
ایسلند	۶۰۶	۵۸۵	-	-	-	۵۲.۷	۵۳.۶	-	-	-
ایرلند	۳۳۰	۳۳۲	۳۲۱	۲۹۸	۲۸۳	۷۱.۷	۶۸.۵	۷۱.۵	۷۰.۹	۷۳.۳
ایتالیا	۱,۷۵۶	۱,۷۱۲	۳,۱۷۸	۳,۱۵۴	۳,۰۲۵	۵۶.۴	۵۶.۵	۶۹.۵	۶۸.۸	۶۶.۲
ژاپن	۵۶۶,۰۳۴	۵۷۰,۵۸۰	۵۶۹,۵۰۴	۵۶۱,۳۲۶	۵۶۱,۴۰۰	۸۰.۸	۸۰.۷	۸۱.۱	۸۰.۵	۸۰.۲
کره جنوبی	۸۲۷,۱۸۵	۷۹۳,۰۹۵	۷۱۹,۳۱۹	۶۹۰,۹۴۵	۶۶۵,۵۸۳	۶۳.۶	۶۴.۰	۶۶.۵	۶۷.۵	۶۸.۰
لوگزامبورگ	۷۴.۱	۶۸.۴	۶۶.۴	۶۴.۰	۶۰.۵	۸۱.۳	۸۰.۷	۸۱.۸	۸۴.۷	۸۴.۰
مکزیک	۷,۶۶۵	۷,۳۳۱	۶,۸۵۰	۶,۸۳۹	۶,۵۴۵	۸۳.۱	۸۲.۴	۸۲.۴	۸۴.۲	۸۴.۰
هلند	۱,۴۰۳	۱,۳۵۹	۱,۴۳۱	۱,۳۵۲	۱,۲۷۷	۶۷.۱	۶۵.۵	۶۴.۰	۶۱.۲	۵۹.۹
نیوزلند	۲۷۷	۲۴۳	۲۳۰	۲۰۹	۱۹۸	۶۴.۳	۶۲.۵	۶۳.۰	۶۲.۲	۶۱.۹
نروژ	۲,۷۴۸	۲,۵۶۷	۲,۴۶۰	۲,۳۲۲	۲,۱۹۲	۶۵.۲	۶۴.۰	۶۳.۱	۶۰.۳	۵۹.۹
لهستان	۲,۲۳۰	۲,۱۵۹	۲,۳۴۰	۲,۲۸۳	۲,۲۱۸	۷۲	۷۱.۷	۷۱.۹	۷۴.۵	۷۳.۶
پرتغال	۲۹۵	۲۷۱	۳۶۷	۳۵۷	۳۵۶	۷۵.۹	۷۳.۱	۷۹.۴	۸۰.۸	۸۰.۷
اسوواکی	-	-	۱,۵۸۱	۱,۵۱۴	۱,۳۷۴	-	-	۴۹.۶	۴۷.۴	۴۳.۵
اسلونی	۶۹	۶۷	۶۳	۶۱	۶۰	۶۸.۵	۶۸.۴	۶۸.۲	۵۹.۸	۶۷.۴
اسپانیا	۱,۰۲۷	۹۷۱	۸۸۱	۸۳۶	۷۹۶	۷۳.۱	۶۸.۴	۶۷.۱	۶۷.۰	۶۶.۶
سوئد	۳,۹۵۱	۳,۸۱۰	۴,۰۸۴	۳,۸۸۹	۳,۵۶۴	۶۹.۰	۶۵.۳	۶۹.۶	۷۱.۹	۷۰.۵
سوئیس	۱۴۴	۱۴۵	۱۳۵	۱۳۰	۱۲۹	۸۹.۴	۹۰.۶	۹۰.۶	۸۹.۷	۹۰.۲
ترکیه	۱,۰۶۲	۹۶۰	۸۷۲	۷۶۰	۶۷۷	۶۶.۱	۶۷.۶	۶۸.۴	۶۵.۹	۶۴.۹
بریتانیا	۲,۳۰۷	۲,۳۹۶	۲,۹۲۳	۲,۷۵۱	۲,۶۴۸	۵۹.۱	۵۸.۸	۶۱.۲	۶۰.۱	۶۳.۰
آمریکا	۸,۳۷۱	۷,۹۶۰	۷,۷۰۲	۷,۵۶۱	۷,۴۳۹	۷۱.۵	۷۰.۴	۷۱.۶	۷۱.۳	۷۱.۵

منبع: OECD(۲۰۱۱)

جدول (۵) - سهم هزینه‌های حقوق و دستمزد از کل هزینه‌های سازمانهای مالیاتی در کشورهای غیر عضو OECD
(تمام مقادیر بر حسب پول داخلی و به میلیون می‌باشد مگر در مواردی که قید شده باشد)

کشور	جمع هزینه‌های حقوق و دستمزد برای انجام وظایف مالیاتی					نسبت هزینه‌های حقوق و دستمزد به مجموع هزینه‌های اداری برای انجام وظایف مالیاتی				
	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹
آرژانتین	۳,۳۳۷	۲,۴۸۸	۱,۹۷۰	۱,۳۱۳	۹۵۰	۹۵.۴	۹۴.۷	۹۴.۲	۹۰.۱	۹۰.۷
بلغارستان	۱۳۷	۱۱۸	۹۸	۸۷	۹۰	۸۵.۱	۷۶.۶	۷۶.۰	۶۸.۵	۵۹.۲
قبرس	۲۵	۲۲	۱۸	۱۷	۱۵	۱۰.۸	۱۲.۶	۱۰.۷	۱۳.۲	۱۴.۰
هند	۱۸,۵۹۴	۱۳,۴۰۰	-	-	-	۶۵.۵	۶۰.۰	-	-	-
اندونزی	۱,۱۱۵K	۱,۰۰۹K	-	-	-	۳۷.۳	۳۱.۷	-	-	-
لاتوی	۳۱	۴۲	۳۲	۲۵	۲۲	۶۸.۹	۷۲.۴	۶۱.۵	۶۱.۰	۶۶.۷
لیتوانی	۱۵۱	۱۷۹	۱۵۵	۱۴۷	۱۲۸	۷۷.۸	۷۳.۱	۶۸.۶	۷۱.۲	۶۵.۵
مالزی	۴۲۹	۴۳۶	۶۰۲	۴۴۳	۴۲۶	۳۹.۲	۵۱.۲	۶۷.۳	۶۳.۱	۶۶.۴
مالت	۶۰	۵۹	۵۷	۶۰	۶۰	۵۹.۴	۶۶.۵	۶۴.۴	۶۳.۰	۶۲.۲
رومانی	۹۳۷	۹۹۰	۷۹۹	۵۱۷	۳۶۳	۹۷.۱	۸۵.۹	۷۶.۶	۷۵.۰	۷۲.۷
روسیه	۵۹,۸۰۵.۵	۶۱,۳۳۶.۹	-	-	-	۶۸.۲	۶۶.۵	-	-	-
عربستان	۱۴۱	۱۳۱	۱۳۰	۱۰۸	۸۹	۷۸.۹	۸۰.۸	۸۲.۴	۷۹.۴	۸۱.۴
سنگاپور	۱۳۲	۱۳۲	۱۱۰	۱۰۲	۱۰۹	۵۵.۳	۵۸.۹	۵۷.۹	۵۵.۳	۵۹.۲
آفریقای جنوبی	۳,۷۵۵	۳,۴۷۲	۳,۱۲۵	۲,۹۳۵	۲,۵۰۵	۵۷.۲	۵۶.۶	۶۰.۹	۵۷.۲	۵۸.۱
ایران	۴۴۸,۱۰۳	۴۷۱,۳۲۸	۳۱۲,۸۳۴	۳۱۳,۸۳۴	۲۲۴,۶۹۹	۷۷.۲	۷۷.۴	۶۴.۴	۵۱.۷	۴۶.۳

منبع: OECD(۲۰۱۱)

۴-۲) نتایج بررسی و مقایسه نسبت های هزینه وصول در کشورهای مختلف

۱۸. نسبت هزینه وصول به مالیاتهای وصولی در سازمانهای مالیاتی مختلف به شدت متغیر و از نوسان زیادی برخوردار است. این نسبتها تحت تأثیر عوامل ساختاری و عوامل دیگری هستند که ارتباطی به کارایی نسبی ندارند، برای نمونه مالیاتهای مصوب یک کشور و مالیاتهای وصولی.

۱۹. اکثر سازمانهای مالیاتی شاهد روند کاهشی این نسبت تا سال ۲۰۰۸/۲۰۰۷ بودند که عمدتاً ناشی از شرایط مطلوب اقتصادی و وصول مطلوب مالیاتها و یا کاهش هزینههای وصول می‌باشد. اما در هر دو سال ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ این نسبت برای بسیاری از کشورها افزایش یافت که احتمالاً ناشی از کاهش فعالیت‌های اقتصادی و کاهش وصول مالیات به دلیل بحران مالی جهانی بوده است.

۲۰. در برخی از کشورها تغییرات فاحشی در این نسبت مشاهده می‌شود که ناشی از عوامل ساختاری است (نظیر مسئولیت‌های جدید شامل وصول مالیاتهای جدید(پرداخت‌های تأمین اجتماعی)).

جدول (۶) - نسبت هزینه‌های اداری مالیاتی به مالیات وصولی در کشورهای OECD (به ازای هر ۱۰۰ واحد مالیات وصولی)

کشور	۲۰۰۲	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	روند	توضیح
استرالیا	۱.۰۷	۱.۰۵	۱.۰۵	۱.۰۳	۰.۹۹	۰.۹۳	۰.۹۶	۱.۰۲	نامشخص	*
اتریش	۰.۷۲	۰.۹۱	۰.۷۸	۰.۶۶	۰.۶۵	۰.۶۴	۰.۷۹	۰.۸۵	فرآینده	-
بلژیک	-	-	۱.۸۹	۱.۴۲	۱.۳۵	۱.۴۰	۱.۲۷	۱.۴۰	نامشخص	-
کانادا	۱.۲	۱.۳۳	۱.۱۷	۱.۳۱	۱.۳۵	۱.۲۲	۱.۱۴	۱.۳۳	نامشخص	-
شیلی	-	۰.۸۹	۰.۸۸	۰.۶۹	۰.۶۳	۰.۶۰	۰.۶۶	۰.۹۰	نامشخص	-
چک	۲.۰۸	-	-	۱.۲۹	۱.۳۸	۱.۲۵	۱.۱۸	۱.۴۶	نامشخص	-
دانمارک	۰.۷۳	۰.۸۷	۰.۸۳	۰.۷۴	۰.۶۳	۰.۶۲	۰.۶۴	۰.۶۷	نامشخص	*
استونی	-	-	-	۱.۰۳	۰.۸۸	۰.۸۶	۰.۳۸	۰.۴۰	نامشخص	-
فنلاند	۰.۸۲	۰.۸۲	۰.۸۰	۰.۷۹	۰.۷۸	۰.۷۷	۰.۸۰	۰.۸۷	فرآینده	-
فرانسه	۱.۴۴	۱.۴۱	۱.۳۵	۱.۰۷	۱.۲۳	۱.۲۰	۱.۱۷	۱.۳۱	فرآینده	-
آلمان	-	-	-	۰.۸۶	۰.۸۳	۰.۷۸	۰.۷۵	۰.۷۹	نامشخص	-
یونان	-	۱.۶۵	۱.۶۹	-	-	-	-	-	نامشخص	-
مجارستان	۱.۳۵	-	۱.۱۴	۰.۹۹	۱.۱۱	۱.۱۵	۱.۱۷	۱.۲۰	فرآینده	*
ایسلند	۱.۱۲	۱.۰۶	۱.۰۲	-	-	-	۰.۲۸	۰.۳۲	کاهنده	*
ایرلند	۰.۹۵	۰.۹۱	۰.۸۶	۰.۸۲	۰.۷۸	۰.۷۹	۰.۹۵	۱.۰۸	فرآینده	*
فلسطین	-	-	-	-	-	-	۰.۷۵	۰.۷۹	نامشخص	*
ایتالیا	-	-	-	۱.۳۶	۱.۲۴	۱.۱۶	۱.۰۸	۱.۲۰	نامشخص	*
ژاپن	۱.۵۴	۱.۶۶	۱.۶۷	۱.۵۸	۱.۴۵	۱.۴۳	۱.۴۹	۱.۷۱	فرآینده	-
کره جنوبی	۰.۸۵	۰.۸۲	۰.۸۶	۰.۸۱	۰.۷۹	۰.۷۱	۰.۷۹	۰.۸۴	فرآینده	-
لوگزامبورگ	-	-	۱.۵۹	۱.۴۲	۱.۲۵	۱.۱۸	۱.۰۱	۱.۱۳	نامشخص	-
مکزیک	۱.۴۴	۱.۴۱	۱.۲۹	۱.۱۸	۱.۰۶	۰.۹۵	۰.۴۳	۰.۵۸	کاهنده	*
هلند	۱.۷۶	۱.۳۹	۱.۳۰	۱.۳۵	۱.۱۵	۱.۱۱	۰.۹۹	۱.۱۱	کاهنده	*
نیوزلند	۰.۸۷	۰.۸۳	۰.۸۱	۰.۷۶	۰.۷۱	۰.۷۵	۰.۷۶	۰.۸۸	فرآینده	*
نروژ	۰.۵۹	۰.۵۹	۰.۵۶	۰.۷۲	۰.۷۱	۰.۶۷	۰.۵۴	۰.۵۰	کاهنده	-
لهستان	۱.۷۸	۱.۹۵	۲.۶۲	۱.۹۳	۱.۷۵	۱.۴۲	۱.۵۹	۱.۷۲	فرآینده	-
پرتغال	۱.۶۸	۱.۵۱	۱.۴۹	۱.۵۹	۱.۴۳	۱.۴۱	۱.۱۷	۱.۴۴	کاهنده	-
اسوواکی	۱.۴۶	۱.۴۵	۱.۲۶	۲.۴۳	۲.۴۹	۲.۴۱	-	-	نامشخص	-
اسلونی	۱.۱۳	۱.۱۷	۱.۰۵	۰.۹۳	۰.۹۸	۰.۸۳	۰.۸۱	۰.۹۰	کاهنده	*
اسپانیا	۰.۷۸	۰.۸۳	۰.۸۲	۰.۷۴	۰.۶۸	۰.۶۵	۰.۸۲	۰.۹۷	فرآینده	*
سوئد	۰.۵۶	۰.۵۷	۰.۵۹	۰.۳۸	۰.۳۹	۰.۴۱	۰.۳۹	۰.۴۰	ثابت	*
سوئیس	-	۰.۶۶	۰.۶۲	۰.۳۰	۰.۲۹	۰.۲۸	۰.۳۱	۰.۳۱	ثابت	*
ترکیه	۰.۷۲	۰.۷۴	۰.۸۳	۰.۸۷	۰.۸۴	۰.۸۳	۰.۸۵	۰.۹۳	فرآینده	*
بریتانیا	۱.۱۱	۱.۰۴	۰.۹۷	۱.۱۰	۱.۱۲	۱.۱۰	۱.۱۲	۱.۱۴	ثابت	*
آمریکا	۰.۵۲	۰.۵۷	۰.۵۹	۰.۵۲	۰.۴۷	۰.۴۵	۰.۴۹	۰.۶۱	نامشخص	*

منبع: OECD(۲۰۱۱)

جدول (۷) - نسبت هزینه‌های اداری مالیاتی به مالیات وصولی در کشورهای غیر عضو OECD (به ازای هر ۱۰۰ واحد مالیات)

کشور	۲۰۰۲	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	روند	توضیح
آرژانتین	۰.۸۶	۰.۸۵	۰.۸۳	۱.۶۰	۱.۶۲	۱.۸۴	۰.۹۳	۱.۱۴	نامشخص	-
بلغارستان	-	-	-	۶.۴۹	۳.۱۹	۱.۲۹	۱.۲۸	۱.۳۷	کاهنده	*
قبرس	-	-	-	۵.۷	۵.۱	۵.۸	۵.۰۰	۷.۳۷	فزآینده	-
هند	-	-	-	-	-	-	۰.۶۹	۰.۷۵	-	-
اندونزی	-	-	-	-	-	-	۰.۶۴	۰.۵۸	کاهنده	-
لاتوی	-	-	-	۱.۲۴	۱.۱۹	۱.۳۱	۱.۱۳	۱.۱۴	کاهنده	*
لیتوانی	-	-	-	۱.۴۲	۱.۲۴	۱.۱۵	۱.۰۷	۱.۱۸	کاهنده	-
مالزی	-	-	-	۱.۲۰	۱.۱۴	۱.۲۹	۱.۰۴	۱.۴۱	نامشخص	-
مالت	-	۰.۸۵	۰.۸۳	۱.۱۴	۱.۰۹	۰.۹۷	۰.۴۳	۰.۴۸	نامشخص	*
رومانی	-	-	-	۰.۶۳	۰.۷۲	۰.۹۱	۰.۸۱	۰.۷۲	نامشخص	*
روسیه	-	-	-	-	-	-	۰.۹۲	۱.۰۵	نامشخص	-
عربستان	-	-	-	-	-	-	۱.۰۶	۱.۲۶	فزآینده	-
سنگاپور	۰.۹۰	۰.۹۹	۱.۰۱	۱.۰۲	۰.۹۳	۰.۸۳	۰.۷۷	۰.۸۰	نامشخص	-
آفریقای جنوبی	-	۱.۲۱	۱.۲۵	۱.۱۹	۱.۲۱	۱.۰۲	۱.۰۵	۱.۱۱	کاهنده	-
ایران	-	-	-	۱.۱۶	۱.۵۱	۱.۳۲	۱.۳۷	۱.۲۱	نامشخص	-

منبع OECD(۲۰۱۱)

*شامل بیمه‌های تأمین اجتماعی می باشد.

۳-۴) نسبت هزینه‌های اداری به GDP

۲۱. اندازه نسبی و روند هزینه‌های اداری مرتبط با مالیات یک ساختار مالیاتی را می‌توان در طول زمان نسبت به GDP

کشور بررسی نمود. چنین مقایسه‌ای بدون در نظر گرفتن اثر تغییرات بار قانونی مالیات و عوامل اقتصادی که در نسبت " هزینه وصول " مستتر است، صورت می‌گیرد. در هر حال، این نسبت و روند آن تحت تأثیر عوامل غیر عادی (نظیر سرمایه‌گذاری‌های عمده در فناوری‌های جدید و هزینه‌های مرتبط با وصول یک مالیات جدید) متعددی می‌باشد. محاسبات این نسبت در جدول (۸) و (۹) ارائه شده است و برخی مشاهدات مهم به شرح ذیل هستند:

- نرخ‌های محاسبه شده برای هزینه‌های مرتبط با مالیات به عنوان درصدی از GDP متغیر و از نوسان زیادی برخوردار است اما تعداد زیادی از کشورها برای تمام یا اکثر سالهای مورد مطالعه (۵ سال) در محدوده ۰.۱۵۰ تا ۰.۳۰۰ درصد قرار دارند.

- نسبت‌های پایین غیرعادی مربوط به سازمان‌های مالیاتی ۶ کشور (یعنی استونی، هند، اندونزی، مکزیک، سنگاپور و ایالات متحده) است که کمتر از (۰.۱۲۰ درصد) می‌باشد.

- نسبت‌های بالایی که غیر عادی به نظر می‌رسند (یعنی بیشتر از ۰.۳۵۰ درصد) در ۴ کشور بلژیک، قبرس، مجارستان و هلند مشاهده می‌شود.
- در تعداد معدودی از کشورها (یعنی استرالیا، بلژیک، دانمارک، لوگزامبورگ و اسلواکی) روند کاهشی قابل ملاحظه‌ای (یعنی بیش از ۱۵ درصد در ۵ سال) مشاهده می‌شود.
- مقایسه درون کشوری این نسبت برای ارزیابی کارایی نسبی در طول زمان مناسب می‌باشد، هر چند این شاخص تحت تأثیر بازی‌های منظم میزان GDP توسط نهادهای آماری دولت‌ها قرار دارد.
- همانند نسبت هزینه‌های وصول، در استفاده از این نرخ نیز برای مقایسه کشورها و ارزیابی کارایی نسبی آنها باید احتیاط فراوانی صورت گیرد تا از نتیجه‌گیری‌های نادرست اجتناب شود.

جدول (۸) - نسبت مخارج سازمان مالیاتی به تولید ناخالص داخلی در کشورهای عضو OECD

کشور	مجموع کل مخارج اداره مالیاتی به عنوان درصدی از GDP					مخارج اداره مالیاتی به عنوان درصدی از GDP				
	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹
استرالیا	۰.۲۳۳	۰.۲۳۹	۰.۲۲۹	۰.۲۴۱	۰.۲۵۴	۰.۲۳۳	۰.۲۲۹	۰.۲۴۱	۰.۲۳۹	۰.۲۲۹
اتریش	۰.۲۵۸	۰.۲۵۱	۰.۳۴۷	۰.۳۵۵	۰.۳۷۷	۰.۱۹۳	۰.۱۹۷	۰.۲۰۸	۰.۲۰۸	۰.۲۲۰
بلژیک	۰.۵۰۹	۰.۴۸۸	۰.۴۹۳	۰.۴۸۱	۰.۵۳۶	۰.۳۴۶	۰.۳۵۷	۰.۳۴۶	۰.۳۴۵	۰.۳۸۴
کانادا	۰.۲۸۶	۰.۲۵۴	۰.۲۴۸	۰.۲۶۴	۰.۲۵۳	۰.۲۱۲	۰.۲۳۲	۰.۲۱۴	۰.۲۴۰	۰.۲۲۴
شیلی	۰.۱۳۲	۰.۱۲۱	۰.۱۱۰	۰.۱۰۵	۰.۱۱۳	۰.۱۲۱	۰.۱۱۰	۰.۱۲۱	۰.۱۳۲	۰.۱۱۳
چک	۰.۲۲۲	۰.۲۰۵	۰.۲۱۵	۰.۲۲۵	۰.۲۳۳	۰.۲۱۹	۰.۲۱۹	۰.۲۰۲	۰.۱۹۵	۰.۲۲۱
دانمارک	۰.۳۴۵	۰.۳۳۳	۰.۳۳۶	۰.۳۵۰	۰.۴۲۱	۰.۲۹۸	۰.۲۹۳	۰.۲۹۸	۰.۳۰۹	۰.۳۶۷
استونی	۰.۲۷۱	۰.۲۷۴	-	-	-	۰.۱۲۱	-	-	-	-
فنلاند	۰.۲۲۷	۰.۲۰۹	۰.۲۱۴	۰.۲۰۵	۰.۲۰۹	۰.۲۰۹	۰.۲۰۵	۰.۲۱۴	۰.۲۰۹	۰.۲۰۹
فرانسه	۰.۳۹۲	۰.۳۸۸	۰.۴۱۴	۰.۴۲۸	۰.۴۵۱	۰.۲۳۸	۰.۲۳۸	۰.۲۳۸	۰.۲۲۹	۰.۲۶۳
آلمان	۰.۲۹۱	۰.۲۷۹	۰.۲۸۱	۰.۲۹۴	۰.۲۹۸	۰.۲۹۴	۰.۲۹۴	۰.۲۸۱	۰.۲۷۹	۰.۲۹۸
یونان	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مجارستان	۰.۴۵۲	۰.۴۵۵	۰.۳۹۰	۰.۳۳۳	۰.۲۹۸	۰.۳۹۲	۰.۳۹۰	۰.۳۳۳	۰.۳۹۰	۰.۲۹۸
ایسلند	۰.۰۷۷	۰.۰۷۴	-	-	-	۰.۰۷۴	-	-	-	-
ایرلند	۰.۲۸۱	۰.۲۶۷	۰.۲۳۵	۰.۲۳۷	۰.۲۳۸	۰.۲۳۷	۰.۲۳۷	۰.۲۳۵	۰.۲۳۷	۰.۲۳۸
فلسطین اشغالی	۰.۲۰۱	۰.۲۰۶	-	-	-	۰.۱۸۰	-	-	-	-
ایتالیا	۰.۲۴۸	۰.۲۴۱	-	-	-	۰.۲۰۵	۰.۲۵۸	۰.۲۶۴	۰.۱۹۳	۰.۲۷۲
ژاپن	۰.۱۴۷	۰.۱۴۳	۰.۱۳۶	۰.۱۳۶	۰.۱۳۹	۰.۱۴۳	۰.۱۳۶	۰.۱۳۶	۰.۱۴۳	۰.۱۳۹
کره	۰.۱۲۲	۰.۱۲۱	۰.۱۲۰	۰.۱۲۱	۰.۱۲۰	۰.۱۲۱	۰.۱۲۰	۰.۱۲۰	۰.۱۲۱	۰.۱۲۰
لوگزامبورگ	۰.۲۴۲	۰.۲۱۶	۰.۲۲۴	۰.۲۲۳	۰.۲۴۶	۰.۲۱۶	۰.۲۲۳	۰.۲۲۴	۰.۲۱۶	۰.۲۴۶
مکزیک	۰.۰۹۹	۰.۰۸۷	۰.۰۹۹	۰.۱۰۴	۰.۱۰۸	۰.۰۸۷	۰.۰۸۸	۰.۰۹۹	۰.۰۸۷	۰.۰۹۳
هلند	۰.۵۰۶	۰.۴۸۳	۰.۵۰۰	۰.۵۱۶	۰.۵۲۳	۰.۳۶۶	۰.۳۴۸	۰.۳۹۹	۰.۴۱۳	۰.۴۱۹
نیوزلند	۰.۳۴۸	۰.۳۳۱	۰.۲۹۶	۰.۲۸۹	۰.۲۷۲	۰.۲۸۹	۰.۲۸۹	۰.۲۹۶	۰.۳۳۱	۰.۲۰۲
نروژ	۰.۱۸۰	۰.۱۶۱	۰.۱۷۸	۰.۱۸۶	۰.۱۹۶	۰.۱۷۶	۰.۱۷۱	۰.۱۷۹	۰.۱۷۸	۰.۱۸۸
لهستان	-	-	۰.۳۶۱	۰.۳۷۷	۰.۴۰۲	۰.۲۳۷	۰.۲۳۷	۰.۲۸۹	۰.۲۸۹	۰.۳۰۶
پرتغال	۰.۲۵۸	۰.۲۳۹	۰.۲۸۵	۰.۲۸۴	۰.۲۹۵	۰.۲۳۲	۰.۲۸۵	۰.۲۸۴	۰.۲۸۵	۰.۲۹۵
اسواکی	-	-	۰.۱۸۰	۰.۲۲۴	۰.۲۲۱	-	-	-	-	۰.۲۱۵
اسلونی	۰.۲۸۹	۰.۲۶۴	-	-	-	۰.۲۸۹	۰.۲۶۴	۰.۲۶۴	۰.۲۸۹	-
اسپانیا	۰.۱۳۴	۰.۱۳۰	۰.۱۲۸	۰.۱۳۲	-	۰.۱۳۴	۰.۱۳۰	۰.۱۳۰	۰.۱۳۰	-
سوئد	۰.۲۳۱	۰.۲۲۶	۰.۲۲۶	۰.۲۲۶	۰.۲۲۳	۰.۱۸۲	۰.۱۹۱	۰.۱۸۷	۰.۱۸۲	۰.۱۸۵
سوئیس	۰.۰۳۲	۰.۰۳۱	-	-	-	۰.۰۳۰	۰.۰۲۹	-	-	-
ترکیه	۰.۱۶۸	۰.۱۴۹	۰.۱۴۹	۰.۱۵۲	۰.۱۵۲	۰.۱۶۸	۰.۱۴۹	۰.۱۴۹	۰.۱۴۹	۰.۱۵۲
بریتانیا	۰.۲۸۰	۰.۲۸۱	۰.۳۴۶	۰.۳۵۱	۰.۳۴۰	۰.۲۸۰	۰.۲۸۱	۰.۳۴۶	۰.۳۴۶	-
آمریکا	۰.۰۸۳	۰.۰۷۹	۰.۰۷۸	۰.۰۷۹	۰.۰۸۳	۰.۰۸۳	۰.۰۷۹	۰.۰۷۸	۰.۰۷۹	۰.۰۸۴

منبع: OECD(۲۰۱۱)

جدول (۹) - نسبت مخارج سازمان مالیاتی به تولید ناخالص داخلی در کشورهای غیر عضو OECD

کشور	مخارج سازمان مالیاتی به عنوان درصدی از GDP					کل مخارج سازمان درآمدی به عنوان درصدی از GDP				
	۲۰۰۹	۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۹	۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۵
آرژانتین	۰.۲۵۵	۰.۳۰۶	-	-	-	۰.۵۱۷	۰.۶۲۹	-	-	-
بلغارستان	۰.۲۲۲	۰.۲۳۵	-	-	-	۰.۲۲۲	۰.۲۳۵	-	-	-
چین	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
قبرس	۱.۰۲۶	۱.۳۳۷	-	-	-	۱.۱۵۴	۱.۴۹۰	-	-	-
هند	۰.۰۴۲	۰.۰۴۸	-	-	-	-	-	-	-	-
اندونزی	۰.۰۶۴	۰.۰۵۳	-	-	-	۰.۰۶۴	۰.۰۵۳	-	-	-
لاتوی	۰.۳۵۸	۰.۳۴۴	-	-	-	۰.۴۵۷	۰.۴۱۳	-	-	-
لیتوانی	۰.۲۲۰	۰.۲۱۰	-	-	-	۰.۲۲۰	۰.۲۱۰	-	-	-
مالزی	۰.۱۱۵	۰.۱۶۱	-	-	-	۰.۱۴۳	۰.۱۷۸	-	-	-
مالت	۰.۱۵۴	۰.۱۷۵	-	-	-	۰.۱۹۰	۰.۲۱۱	-	-	-
رومانی	۰.۲۲۴	۰.۱۹۶	-	-	-	۰.۲۲۴	۰.۱۹۶	-	-	-
روسیه	۰.۲۲۳	۰.۲۲۴	-	-	-	۰.۲۶۱	۰.۲۶۳	-	-	-
عربستان	۰.۰۰۹	۰.۰۱۴	-	-	-	۰.۰۰۹	۰.۰۱۴	-	-	-
سنگاپور	۰.۰۸۲	۰.۰۹۰	۰.۰۷۱	۰.۰۸۸	۰.۰۸۰	۰.۰۸۲	۰.۰۹۰	۰.۰۷۱	۰.۰۸۸	۰.۰۸۰
آفریقای جنوبی	۰.۲۶۸	۰.۲۹۲	-	-	-	۰.۳۱۴	۰.۳۱۲	-	-	-
ایران	۰.۰۸	۰.۰۴	۰.۰۷	۰.۰۷	۰.۰۶	-	-	-	-	-

منبع: OECD(۲۰۱۱)

جدول (۱۰) - مخارج غیر مالیاتی به عنوان درصدی از کل مخارج سازمان مالیاتی در کشورهای عضو OECD

کشور	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹
استرالیا	۱۴	۹	۱۱	۱۳	۱۱
اتریش	-	-	-	۲۳	۲۴
بلژیک	۲۸	۲۸	۲۸	۲۹	۳۰
کانادا	۱۱	۱۲	۱۵	۱۶	۱۶
شیلی	۰	۰	۰	۰	۰
چک	۵	۲	۶	۵	۵
دانمارک	۱۳	۱۳	۱۳	۱۰	۱۰
استونی	-	-	-	۵۶	۵۶
فنلاند	۰	۰	۰	۰	۰
فرانسه	۴۲	۴۲	۴۲	۴۱	۴۰
آلمان	۰	۰	۰	۰	۰
یونان	-	-	-	-	-
مجارستان	۰	۰	۰	۱۴	۱۳
ایسلند	-	-	-	۰	۰
ایرلند	۰	۰	۰	۰	۰
فلسطین اشغالی	-	-	-	۱۱	۱۱
ایتالیا	-	-	-	۲۰	۱۷
ژاپن	۰	۰	۰	۰	۰
کره جنوبی	۰	۰	۰	۰	۰
لوگزامبورگ	۰	۰	۰	۰	۰
مکزیک	۱۴	۱۵	۱۴	۱۵	۲۱
هلند	۲۰	۲۰	۲۰	۲۸	۲۸
نیوزلند	۲۵	۳۰	۳۱	۳۶	۳۵
نروژ	۴	۴	۴	۲	۲
لهستان	۲۴	۲۳	۲۲	-	-
پرتغال	-	-	-	۱۰	۱۰
اسواکی	۳	۱۳	۳	-	-
اسلونی	-	-	-	۰	۰
اسپانیا	-	-	-	۱۴	۱۵
سوئد	۱۷	۱۷	۱۵	۹	۹
سوئیس	-	-	-	۶	۵
ترکیه	۰	۰	۰	۰	۰
بریتانیا	-	-	-	۰	۰
آمریکا	۰	۰	۰	۰	۰

منبع: OECD(۲۰۱۱)

جدول (۱۱)-مخارج غیر مالیاتی به عنوان درصدی از کل مخارج سازمان مالیاتی در کشورهای غیر عضو OECD

کشور	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹
آرژانتین	-	۵۱	-	۵۱	۵۱
بلغارستان	-	۰	-	۰	۰
چین	-	-	-	-	-
قبرس	-	۰.۵	-	۰.۵	۰.۸
هند	-	-	-	-	-
اندونزی	-	۰	-	۰	۰
لاتوی	-	۲۲	-	۲۲	۱۷
لیتوانی	-	۰	-	۰	۰
مالزی	-	۲۰	-	۲۰	۱۰
مالت	-	۱۹	-	۱۹	۱۷
رومانی	-	۰	-	۰	۰
روسیه	-	۱۵	-	۱۵	۱۵
عربستان	-	۰	-	۰	۰
سنگاپور	۰	۰	۰	۰	۰
آفریقای جنوبی	-	۱۴	-	۱۴	۷
ایران	-	-	-	-	-

منبع: OECD(۲۰۱۱)

۵) مقایسه بین المللی هزینه های اداری و به کارگیری نیروی انسانی

سازمانهای مالیاتی کشورهای مختلف بر اساس یکسری از شاخصها نظیر نسب هزینه های وصول، بکارگیری نیروی انسانی و غیره قابل مقایسه هستند:

۱-۵) نسبت هزینه های وصول

۲۲. به دلیل وجود شباهتهای زیاد در وصول مالیاتها توسط سازمانهای مالیاتی کشورهای گوناگون، ناظران از دیرباز تمایل خود را به انجام مقایسه بین کشورها با استفاده از نسبت هزینه های وصول و نتیجه گیری در خصوص کارایی و اثربخشی سازمانهای مالیاتی، نشان داده اند. اما تجربه نشان می دهد این گونه مقایسه ها را به دلیل وجود طیف وسیعی از متغیرهای که باید مد نظر قرار گیرند، نمی توان به صورت یک شکل انجام داد. برخی از مهمترین متغیرهایی که در این ارتباط باید مورد توجه قرار گیرند، و ارتباطی نیز به اثربخشی و کارایی ندارند، اندازه بار مالیاتی مصوب و دامنه و ماهیت مالیات-های وصولی علی الخصوص اینکه آیا سازمان مالیاتی مسئول وصول پرداخت های تأمین اجتماعی است یا نه؟، می باشند.

۲۳. تفاوت در نرخ و ساختار مالیاتها: نرخ های مالیاتها و ساختار واقعی مالیاتها همگی بر جمع مالیات های وصولی و به میزانی کمتر، بر هزینه های وصول تأثیر دارند. برای مثال، مقایسه بین کشورهایی که بار مالیاتی بالایی دارند (برای نمونه کشورهایی که در آنها بار مالیاتی بیش از ۴۰ درصد GDP است) و آنهایی که بار مالیاتی پایینی دارند (برای نمونه

کشورهایی که بار مالیاتی در آنها کمتر از ۲۰ درصد GDP است) نمی‌تواند واقع بینانه باشد زیرا بار مالیاتی بسیار متفاوتی دارند.

۲۴. تفاوت در دامنه و ماهیت مالیات‌های وصولی توسط سازمان مالیاتی: در برخی از کشورها بیش از یک سازمان در سطح ملی مسئول وصول مالیات‌ها است (برای نمونه قبرس، هندوستان و مالت) یا اینکه مالیات‌های وصولی در سطح ملی عمدتاً از نوع مالیات‌های مستقیم هستند و مالیات‌های غیرمستقیم توسط سازمان‌های مجزای منطقه‌ای یا ایالتی وصول می‌شوند (برای نمونه در ایالات متحده آمریکا). در دیگر کشورها یک سازمان واحد مسئول وصول همه انواع مالیات‌ها در سطح ملی، منطقه‌ای و ایالتی است (برای نمونه کشورهای عضو اتحادیه اروپایی).

۲۵. وصول پرداخت‌های تأمین اجتماعی و مالیات‌های مشابه با آن: کشورها از این لحاظ تفاوت بسیاری با همدیگر دارند. در معدودی از آنها (برای نمونه در استرالیا و نیوزلند) رژیم جداگانه‌ای برای پرداختی‌های اجباری تأمین اجتماعی وجود ندارد و در بقیه کشورها سازمان مالیاتی مسئول وصول پرداختی‌های تأمین اجتماعی است. در برخی از کشورها نیز این رژیم وجود دارد اما سازمان مالیاتی مسئول آن نیست و سازمان دولتی مجزایی مسئولیت وصول پرداختی‌های تأمین اجتماعی را بر عهده دارد. با توجه به اینکه پرداختی‌های تأمین اجتماعی در بسیاری از کشورها منبع مهم و عمده‌ای از درآمدهای مالیاتی است، اینکه پرداختی‌های تأمین اجتماعی در محاسبه پایه درآمدی سازمان‌های مالیاتی و به طریق اولی در محاسبه نسبت هزینه وصول لحاظ شوند یا نه، اثرات شگرفی بر نسبت‌های هزینه وصول محاسبه شده، خواهد داشت.

۲۶. تفاوت در دامنه کارکردهای سازمان مالیاتی: کارکردهای سازمان‌های مالیاتی در کشورهای مختلف تفاوت‌هایی با همدیگر دارد. به عنوان مثال، در برخی از کشورها سازمان مالیاتی مسئولیت وصول مالیات بر واردات و صادرات را نیز بر عهده دارد و در برخی دیگر این مسئولیت بر عهده گمرک است.

۲۷. نبود یک روش‌شناسی واحد اندازه‌گیری: روش‌شناسی واحدی برای اندازه‌گیری هزینه‌های اداری یا همان هزینه‌های وصول که همه کشورها تابع آن باشند وجود ندارد. سازمان‌های مالیاتی که نسبت هزینه‌های وصول را محاسبه و منتشر می‌کنند جزئیات دقیقی از روش‌های محاسباتی خود ارائه نمی‌دهند. برخی کشورها حق بیمه سهم کارفرما را (که جزئی از هزینه‌های حقوق و دستمزد کارکنان سازمان مالیاتی است) در محاسبات خود لحاظ می‌کنند اما برخی دیگر از این قلم را از محاسبات مستثنی می‌کنند. هزینه‌های مسکن کارکنان، بهره پرداختی سازمان مالیاتی بابت اضافی پرداختی‌های مؤدیان و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای توسط سازمان مالیاتی نیز از دیگر مصادیق این مسئله هستند که رویکرد محاسباتی کشورهای مختلف در مورد آنها می‌تواند متفاوت باشد. نسبت هزینه‌های وصول همچنین متأثر از پایه درآمدی است. اینکه آیا درآمد ناخالص یا خالص (پس از کسر مالیات‌های استرداد) مبنای محاسبات قرار گیرد، تأثیر شگرفی بر نسبت هزینه‌های وصول خواهد داشت. برای نمونه سازمان‌های مالیاتی آمریکا و ایرلند درآمد مالیاتی ناخالص را مبنای محاسبه قرار می‌دهند. در حالی که سایر کشورهای مورد مطالعه درآمد خالص (پس از کسر مبالغ استرداد) را در محاسبات خود لحاظ کرده‌اند. آمریکا و ایرلند یکی از پایین‌ترین نسبت‌های هزینه وصول را در بین کشورهای مورد

مطالعه دارند و اگر این دو کشور درآمد خالص را مبنای محاسبات قرار می‌دادند نسبت‌های آنها ۱۰ الی ۱۲ درصد بالاتر محاسبه می‌شد.

۲-۵) سطوح نسبی به کارگیری نیروی انسانی در سازمان‌های مالیاتی مختلف

۲۸. در جدول (۱۲) و (۱۳) خلاصه‌ای از توزیع نیروی انسانی در سازمان‌های مالیاتی کشورهای عضو و غیر عضو OECD ارائه شده است. به منظور انجام مقایسه بین کشورها، آمار نیروی انسانی غیر مرتبط با مالیات از داده‌ها حذف شده است.

جدول (۱۲) - توزیع نیروی انسانی در وظایف مختلف سازمان مالیاتی - شاخص‌های مرتبط با کارکنان در کشورهای OECD

کشور	تعداد کل کارکنان در کلیه وظایف سازمان درآمدی	تعداد کارکنان مالیاتی و امور پشتیبانی مربوطه	نسبت کارکنان مالیاتی / امور پشتیبانی مربوطه به کل کارکنان	نسبت تعداد جمعیت به کارکنان مالیاتی / امور پشتیبانی مربوطه	نسبت تعداد نیروی کار به کارکنان مالیاتی و امور پشتیبانی مربوطه
استرالیا	۲۱,۹۱۰	۱۹,۹۳۲	۹۱.۰	۱,۱۰۱	۵۷۷
اتریش	۷,۷۶۱	۷,۷۳۲	۹۹.۶	۱,۰۸۲	۵۵۴
بلژیک	۱۴,۹۳۱	۱۱,۲۹۲	۷۵.۶	۹۵۶	۴۲۵
کانادا	۳۹,۷۵۷	۳۸,۲۰۷	۹۶.۱	۸۸۳	۴۸۲
شیلی	۳,۹۹۵	۳,۹۹۵	۱۰۰.۰	۴,۱۹۶	۱,۸۶۴
جمهوری دانمارک	۱۵,۵۳۳	۱۴,۷۵۶	۹۵.۰	۷۱۲	۳۵۸
استونی	۸,۰۶۸	۷,۶۸۰	۹۵.۲	۷۱۹	۳۸۱
فنلاند	۱,۹۸۰	۸۷۸	۴۴.۳	۶۷۷	۷۸۷
فرانسه	۵,۵۹۵	۵,۵۹۵	۱۰۰.۰	۹۵۴	۴۸۲
آلمان	۱۲۳,۱۳۰	۷۲,۸۱۴	۵۹.۱	۸۶۰	۳۹۲
مجارستان	۱۱۲,۲۹۱	۱۱۲,۲۹۱	۱۰۰.۰	۷۲۹	۳۷۱
ایسلند	۱۵,۱۸۲	۱۵,۱۸۲	۱۰۰.۰	۶۶۰	۲۷۷
ایرلند	۹۷	۷۲	۷۴.۲	۴,۴۳۳	۲,۵۱۳
ایتالیا	۶,۱۰۵	۶,۱۰۵	۱۰۰.۰	۷۳۱	۳۶۱
ژاپن	۳۳,۵۸۴	۳۳,۵۸۴	۱۰۰.۰	۱,۷۷۹	۷۴۴
کره جنوبی	۵۶,۲۱۶	۵۶,۲۱۶	۱۰۰.۰	۲,۲۶۸	۱,۱۷۷
لوگزامبورگ	۱۹,۷۷۹	۱۹,۰۹۴	۹۶.۵	۲,۵۵۳	۱,۲۷۸
مکزیک	۹۱۵	۸۹۵	۹۷.۸	۵۵۱	۴۱۰
هلند	۳۴,۴۵۴	۲۶,۱۲۹	۷۵.۸	۴,۱۱۶	۱,۷۳۸
نیوزلند	۳۰,۷۰۷	۲۳,۶۰۶	۷۶.۹	۶۹۷	۳۷۲
نروژ	۶,۰۳۸	۴,۲۲۷	۷۰.۰	۱,۰۲۱	۵۴۸
لهستان	۶,۴۳۴	۶,۲۶۱	۹۷.۳	۷۷۱	۴۱۴
پرتغال	۶۴,۰۱۰	۶۰,۴۰۱	۹۴.۴	۶۳۲	۲۸۶
اسلواکی	۱۰,۷۶۰	۱۰,۷۶۰	۱۰۰.۰	۹۸۹	۵۱۹
اسلونی	۵,۶۸۶	۵,۶۸۶	۱۰۰.۰	۹۵۴	۴۷۳
اسپانیا	۲,۴۷۰	۲,۴۷۰	۱۰۰.۰	۸۲۷	۳۸۳
سوئد	۲۷,۷۵۵	۲۳,۸۱۷	۸۵.۸	۱,۹۲۸	۹۶۷
سوئیس	۱۰,۴۱۹	۹,۲۵۷	۸۸.۸	۱,۰۰۵	۵۳۰
ترکیه	۹۸۵	۹۸۵	۱۰۰.۰	۷,۸۶۰	۴,۷۹۴
بریتانیا	۴۱,۳۴۱	۴۱,۳۴۱	۱۰۰.۰	۱,۷۳۹	۵۷۶
آمریکا	۷۰,۷۰۰	۷۰,۷۰۰	۱۰۰.۰	۸۶۲	۴۴۱
	۹۲,۵۷۷	۹۲,۵۷۷	۱۰۰.۰	۳,۳۱۶	۱,۶۸۰

منبع: OECD (۲۰۱۱)

جدول (۱۳)- توزیع نیروی انسانی در وظایف مختلف سازمان مالیاتی- شاخص‌های کارکنان در کشورهای غیر عضو OECD

کشور	تعداد کل کارکنان در کلیه وظایف سازمان درآمدی	تعداد کارکنان مالیاتی و امور پشتیبانی مربوطه	نسبت کارکنان مالیاتی / امور پشتیبانی مربوطه به کل کارکنان	نسبت تعداد جمعیت به کارکنان مالیاتی / امور پشتیبانی مربوطه	نسبت تعداد نیروی کار به کارکنان مالیاتی و امور پشتیبانی مربوطه
آرژانتین	۲۳,۲۰۶	۱۴,۶۹۹	۶۳.۳	۱,۷۲۹	۱,۱۱۶
بلغارستان	۷,۹۷۶	۷,۹۷۶	۱۰۰.۰	۹۴۹	۴۰۱
چین	۷۵۰,۰۰۰	۶۶۰,۰۰۰	۸۸.۰	۱,۷۸۰	۱,۲۳۳
قبرس	۸۵۴	۸۴۲	۹۸.۶	۹۳۳	۴۷۹
هند	۴۲,۱۰۸	۴۲,۱۰۸	۱۰۰.۰	۲۸,۴۷۶	۱۱,۰۹۱
اندونزی	۳۱,۸۲۵	۳۱,۸۲۵	۱۰۰.۰	۷,۲۷۶	۳,۵۶۰
لیتوانی	۴,۳۰۰	۲,۸۸۵	۶۷.۱	۵۲۶	۴۱۱
لتونی	۳,۸۱۶	۳,۸۱۶	۱۰۰.۰	۸۷۵	۴۳۰
مالزی	-	۹,۹۴۲	-	-	۱,۱۴۵
مالت	۳۹۶	۳۶۷	۹۲.۷	۱,۰۵۱	۴۷۷
رومانی	۳۰,۸۳۹	۲۴,۲۰۰	۷۸.۵	۶۹۶	۳۸۶
روسیه	۱۷۹,۳۱۵	۱۷۳,۰۲۱	۹۶.۵	۷۹۱	۴۳۸
عربستان	۱,۱۸۴	۵۸۶	۴۹.۵	۲۱,۵۵۳	۱۱,۸۱۲
سنگاپور	۱,۷۱۲	۱,۷۱۲	۱۰۰.۰	۲,۹۲۶	۱,۷۷۰
آفریقای جنوبی	۱۴,۷۵۱	۱۴,۷۵۱	۱۰۰.۰	۳,۳۴۴	۱,۱۷۸
ایران	۲۲,۴۴۵	۲۲,۴۴۵	۱۰۰.۰	۳,۲۸۱	۱,۰۶۲

منبع: OECD(۲۰۱۱)

۲۹. برای مقایسه سطوح نسبی کل نیروی انسانی شاغل در سازمانهای مالیاتی کشورها با جمعیت هر کشور و تعداد نیروی کار یا شاغلین هر کشور مقایسه شده است:

- تعداد شهروندان به ازای هر یک نفر نیروی شاغل تمام وقت در سازمان مالیاتی
- تعداد نیروی کار فعال به ازای هر یک نفر نیروی انسانی شاغل تمام وقت در سازمان مالیاتی.

۳۰. بدون شک چنین مقایسه‌های متأثر از نسبت‌های هزینه وصول هستند. افزون بر ملاحظات کارآیی عوامل برونزا نظیر دامنه و یا گستره مالیات‌های مدیریت شده (مانند پرداختی‌های تأمین اجتماعی، وسائط نقلیه موتوری و مالیات بر دارایی) و عملکرد نقش‌های غیر مالیاتی همگی بر نسبت گزارش شده تأثیر دارند. برای برخی کشورها ویژگی‌های جمعیت شناختی (مانند هرم سنی جمعیت کشور و نرخ بیکاری) نیز بر نسبت‌های گزارش شده تأثیر داشته‌اند. همچنین، برخی کشورها (مانند بریتانیا) برنامه‌های تجدید ساختار در دست اجرا دارند که از آن جمله می‌توان به برنامه کاهش تعداد نیروی انسانی در سال‌های آتی اشاره کرد.

۳۱. در خصوص کشورهای OECD، بالاترین سطح یکنواختی و شباهت در ارتباط با FTE (یعنی تعداد نیروی کار فعال به ازای هر یک نفر نیروی شاغل تمام وقت در سازمان مالیاتی) وجود دارد: در سازمان مالیاتی ۹ کشور این نسبت کمتر از ۴۰۰ می‌باشد (برای برخی شامل گمرک نیز هست). در ۷ کشور این نسبت بین ۴۰۱ تا ۵۰۰ نفر، و در ۷ کشور دیگر

این نسبت بین ۵۰۱ تا ۶۰۰ قرار دارد. در ۱۰ کشور نیز نسبت مذکور بالاتر از ۶۰۰ می‌باشد که از بین آنها در ۷ کشور این نسبت بیش از ۱۰۰۰ نفر می‌باشد؛ این کشورها عبارتند از شیلی، ایسلند، ژاپن، کره جنوبی، مکزیک، سوئیس و آمریکا. برای شیلی (۱۸۶۴) و ایسلند (۲۵۱۳).

۳۲. آمار تعداد شاغلین سازمان مالیاتی در کشورهای مورد بررسی شامل تمام انواع وظایف یا امور سازمانی نیست و لذا نسبت‌های محاسبه شده برای کشورها به طور مستقیم با یکدیگر قابل مقایسه نیستند. در مورد ژاپن که این نسبت در آن ۱۱۷۷ است، تعداد نیروی انسانی شاغل در سازمان مالیاتی این کشور در ۵۰ سال اخیر در محدوده ۵۰۰۰۰ تا ۵۶۰۰۰ ثابت باقی مانده که حاکی از تصمیم این کشور برای ثابت نگه داشتن تعداد نیروی کار خود در این بخش است و حتی برنامه‌هایی برای کاهش آن دارد.

۳۳. کره جنوبی (با نرخ ۱۲۷۸) نیز مالیات بر سود تقسیمی شرکتها و مالیات بر درآمد بهره را به صورت تکلیفی وصول می‌کند و سیستم مالیات بر حقوق برای بسیاری از مؤدیان شاغل تکلیفی است (کارفرمایان هر ماه از حقوق مستخدمین مالیات بر حقوق را کسر می‌کنند). همچنین در این کشور برای مالیات بر ارزش افزوده نیز هر دو سال یک بار اظهارنامه دریافت و مالیات مربوط وصول می‌شود.

۳۴. در مکزیک که نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در آن ۲۰ درصد است، این نسبت ۱۷۳۸ می‌باشد که تفاوت فاحشی با کشورهای عضو OECD دارد. در این کشور سیستم مالیات بر حقوق به صورت تکلیفی است و تعداد مؤدیان مالیات بر مشاغل نیز نسبتاً کم است.

۳۵. نسبت بسیار بالای سوئیس (۴۷۹۴) از این واقعیت نشأت می‌گیرد که سازمان مالیاتی دولت فدرال در عین حال که تماماً مسئولیت وصول مالیات بر ارزش افزوده را بر عهده دارد، مسئولیت محدودی نیز در زمینه وصول مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی دارد و این نوع مالیات‌ها عمدتاً در سطح ایالتی وصول می‌شوند. به همین دلیل، نسبت مذکور تقریباً به طور کامل داده‌های مربوط به مالیات بر ارزش افزوده را منعکس می‌کند.

۳۶. در مورد آمریکا (با نرخ ۱۶۸۰) امکان مقایسه معنی‌دار با دیگر کشورها مشکل است چرا که بر خلاف تمامی اعضای OECD، در این کشور در سطح ملی سیستم مالیات بر ارزش افزوده وجود ندارد. مسئله شایان توجه دیگر در مورد این کشور اینکه بر خلاف اکثر کشورهای تحت بررسی برخی از انواع مالیات بر درآمد و مالیات بر خرده فروشی‌ها در سطح ایالتی وصول می‌شوند. به دلایل مذکور نسبت محاسبه شده و همچنین نسبت هزینه‌های وصول در این کشور با کشورهای OECD قابل مقایسه نیست.

۳۷. برای کشورهای غیر عضو OECD نسبت‌های محاسبه شده به مراتب نوسان بیشتری دارند و از ۴۰۰ تا ۱۱۰۰۰ در نوسان هستند. عواملی که این نوسان را تبیین کنند، مشخص نیستند.

۳-۵) روندهای کلی سطح نسبت به کارگیری نیروی انسانی در سازمان های مالیاتی OECD

۳۸. آمارهای مربوط به توزیع نیروی انسانی در سازمانهای مالیاتی کشورهای عضو OECD از سال ۲۰۰۴ به بعد که در جدول (۱۴) نشان داده شده حاکی از روند نزولی نسبت به کارگیری نیروی انسانی (FTE) در این کشورهاست و به نظر می رسد این روند در آینده نیز تداوم داشته باشد.

جدول (۱۴) - کل نیروی انسانی در سازمانهای مالیاتی کشورهای عضو OECD

کشور	۲۰۰۹	۲۰۰۸	۲۰۰۴	۲۰۰۲	درصد تغییر از سال	کاهش آتی که در دستور کار سازمان مالیاتی است
استرالیا	۱۹,۹۳۲	۲۰,۷۳۸	۲۰,۶۴۵	۱۹,۱۷۷	+۳.۹	۱.۲۵ درصد کاهش سالانه
اتریش	۷,۷۳۲	۷,۹۹۳	-	۸,۷۵۰	-۱۱.۶	تا سال ۲۰۱۳ FTE کاهش ۲۷۸
بلژیک	-	۱۷,۳۲۲	۱۸,۶۹۶	۲۱,۴۸۹	-	کاهش ۰.۷ درصدی سازمان های دولتی در سال های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰
کانادا	۳۸,۲۰۷	۳۶,۷۱۷	۳۷,۳۲۳	۳۸,۳۸۱	-۰.۵	بودجه عملیاتی برای سال های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ ثابت خواهد ماند
شیلی	۳,۹۹۵	۳,۸۰۱	۳,۵۶۹	۳,۴۴۲	+۱۶.۱	برنامه ریاضت بودجه ای به دنبال فجایع طبیعی
چک	۱۴,۷۵۶	۱۴,۶۷۹	۱۵,۰۷۷	۱۴,۷۲۰	+۰.۳	با کاهش بودجه دولت انتظار کاهش نیروی انسانی می رود
دانمارک	۷,۶۸۰	۸,۰۲۶	۹,۸۲۶	۸,۲۲۶	+۴.۳	کاهش ۳۵ درصدی هزینه نیروی انسانی در سال ۲۰۱۴ نسبت به
فنلاند	۵,۵۹۵	۵,۹۱۳	۶,۳۰۵	۶,۳۲۳	-۱۱.۵	معادل -۱۰.۵ از ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۴ FTE کاهش نیروی انسانی ۵۹۵
فرانسه	۷۲,۸۱۴	۷۵,۲۸۰	۷۶,۲۰۸	۷۵,۰۴۶	-۳	۱۰ درصد کاهش در سال های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۳ در دستور کار است.
آلمان	۱۱۲,۲۹۱	۱۱۱,۹۸۸	۱۱۸,۰۰۰	۱۲۲,۲۷۸	+۰.۳	
یونان	-	۱۲,۵۶۶	۱۲,۷۷۹	۱۴,۰۰۰	-	
مجارستا	۱۵,۱۸۲	۱۳,۵۶۷	۹,۳۹۹	۱۳,۲۵۸	+۱۲.۲	
ایسلند	۷۲	-	۵۴۱	۴۸۶	-	داده ها قابل مقایسه نیستند
ایرلند	۶,۱۰۵	۶,۶۵۶	۶,۴۰۰	۶,۳۶۴	-۴.۱	برنامه کاهش تا سال ۲۰۰۸ در حال اجرا بوده ادامه دارد
ایتالیا	-	۵۴,۶۱۹	۳۴,۶۷۷	۴۷,۵۷۵	-	
ژاپن	۵۶,۲۱۶	۵۶,۱۵۹	۵۶,۳۱۵	۵۶,۷۱۸	-۰.۹	
کره	۱۹,۷۷۹	۱۷,۱۷۹	۱۷,۰۲۳	۱۶,۸۴۵	+۱۸	
لوکزامبو	۹۱۵	۹۰۷	۸۸۵	۶۲۸	+۴۵.۷	
مکزیک	۲۶,۱۲۹	۲۱,۱۱۹	۲۶,۷۳۷	۲۸,۲۹۲	+۸	کاهش نیروی انسانی (۸ درصد تا پایان ۲۰۱۰ و ۴ درصد تا پایان
هلند	۲۳,۶۰۶	۲۵,۵۰۰	۲۶,۰۰۰	۲۵,۴۰۰	-۷.۱	کاهش بودجه حدود ۱۶ درصد در ۴ سال آتی
نیوزلند	۴,۲۲۷	۴,۱۷۲	۳,۱۷۹	۳,۲۵۷	+۲۹.۸	برای سال های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ FTE پیش بینی کاهش ۲۴۳ و ۲۰۰
نروژ	۶,۲۶۱	۵,۸۴۹	۶,۰۵۸	۶,۳۰۵	-۰.۶	
لهستان	-	۵۰,۶۵۵	۵۰,۱۳۲	۵۱,۴۳۵	-	
پرتغال	۱۰,۷۶۰	۱۱,۴۶۳	۱۱,۵۶۰	۱۳,۲۳۸	-۱۸.۷	
اسلواوا	۵,۶۸۶	۵,۱۴۴	۶,۰۹۷	۵,۷۹۱	-۱.۸	
اسلونی	۲,۴۷۰	۲,۵۵۱	۲,۶۹۰	-	-۳.۴	دولت تصمیم دارد سالانه یک درصد از نیروی انسانی خود بکاهد
اسپانیا	۲۷,۷۷۵	۲۷,۵۱۳	۲۷,۴۱۵	۲۳,۹۶۱	+۱۵.۹	
سوئد	۷,۹۲۰	۸,۶۵۰	۱۰,۸۵۱	۹,۰۳۰	-۱۲.۲	
سوئیس	۹۸۵	۹۳۵	۱,۰۰۰	-	-۱.۵	کاهش هزینه های نیروی انسانی؛ یک درصد در ۲۰۱۰ و دو درصد
ترکیه	۴۱,۳۴۱	۴۱,۵۲۵	۳۹,۹۴۳	۴۱,۸۸۰	-۱.۲	
بریتانیا	۷۰,۷۰۰	۸۸,۹۳۴	۷۳,۸۶۳	۸۱,۸۵۹	۱۳.۶	مخارج دولت در ۴ سال آتی ۲۵ درصد کاهش خواهد یافت
آمریکا	۹۲,۵۷۷	۹۲,۰۱۷	۹۸,۷۳۵	۱۰۰,۲۲۹	-۷.۶	

۶) تخصیص منابع انسانی بر حسب گروه بندی های کارکردی (وظیفه‌ای)

۳۹. با توجه به شباهت مالیات‌های وصولی در سازمان‌های مالیاتی کشورهای تحت بررسی، موضوعی که در این جا از اهمیت زیادی برخوردار است، توزیع نیروی انسانی بین وظایف مختلف کارکردی است. در جدول (۱۵) اطلاعات مربوط به تخصیص نیروی انسانی بین کارکردهای تمکین (یعنی حسابرسی و کارکردهای مرتبط با آن و وصول و اجرا) و دیگر وظایف یا امور در کشورهای مختلف نشان داده شده است. با توجه به اختلاف موجود در تعاریف (برای نمونه حسابرسی مالیاتی مشتمل بر چه فعالیت‌های است) و امکان برخی ناهماهنگی‌ها در تلخیص اطلاعات باید در تفسیر این داده‌ها احتیاط شود. با این حال، اطلاعات جدول (۱۵) و (۱۶) حاکی از وجود تفاوت‌های بالقوه زیادی است که در سیاست‌های تخصیص نیروی انسانی بین کشورها وجود دارد و این مسأله بایستی بیشتر مورد توجه قرار گیرد. در ادامه به برخی از آنها اشاره می‌شود:

- وظیفه مدیریت حساب مشتری (ارباب رجوع): در حدود ۴۰ درصد از سازمان‌های مالیاتی تحت بررسی، بیش از ۳۰ درصد کل نیروی انسانی به این گروه اختصاص یافته است. همچنین دو سوم از این کشورها (۱۳ کشور) هزینه‌های فناوری اطلاعات خود را کمتر از ۱۰ درصد گزارش کرده و یا اینکه قادر به محاسبه هزینه‌های فناوری اطلاعات نبوده‌اند.

- وظیفه حسابرسی، ممیزی و دیگر فعالیت‌های تشخیصی: اطلاعات مربوط به کشورها در این زمینه به شدت متفاوت و بین ۷ درصد تا ۷۰ درصد متغیر است. در حدود نیمی از کشورهای مورد مطالعه این رقم بیش از ۳۰ درصد می‌باشد که از بین آنها ۱۲ کشور (آرژانتین، اتریش، بلژیک، بلغارستان، دانمارک، فنلاند، آلمان، فلسطین اشغالی، ایتالیا، ژاپن، سنگاپور و هلند) بیش از ۴۰ درصد نیروی انسانی خود را به این گروه اختصاص داده‌اند.

- وظیفه وصول و اجرا و فعالیت‌های مرتبط با آن: به کارگیری نیروی انسانی در این گروه از ۲.۴ درصد تا ۳۴ درصد (در ایالات متحده آمریکا) در نوسان است. در ۲۲ سازمان مالیاتی این رقم بیش از ۱۰ درصد کل نیروی انسانی شاغل در سازمان را تشکیل می‌دهد، که حاکی از اهمیت این فعالیت‌ها در بسیاری از کشورهاست. در مجموع، کشورهای عضو OECD سهم بیشتری از نیروی انسانی خود را به این گروه اختصاص داده‌اند.

- فعالیت‌های سربار سازمان (مشتمل بر پشتیبانی فناوری اطلاعات): به کارگیری نیروی انسانی در این گروه از ۲ تا ۳۸ درصد متغیر است. در دو سوم کشورهای مورد مطالعه (۳۳ کشور) این رقم بیش از ۱۰ درصد کل نیروی انسانی شاغل در سازمان مالیاتی را تشکیل می‌دهد که از بین آنها در ۹ کشور بیش از ۲۰ درصد نیروی انسانی در این بخش به کار گرفته شده است. این کشورها عبارتند از استرالیا، شیلی، ایسلند، مالزی، نروژ، رومانی، اسلونی، آفریقای جنوبی و اسپانیا.

- عواملی که می‌توانند برخی از این نوسانات را در تخصیص نیروی انسانی بین این بخش‌ها تبیین کنند عبارتند از: ۱. استفاده از تشخیص و ممیزی سازمانی به جای خود اظهاری مالیات بر درآمد؛ ۲. میزان اتوماسیون تکالیف روزمره سازمان‌های مالیاتی؛ ۳. میزان متمرکزسازی برخی فعالیت‌ها و نیاز کمتر به نیروی انسانی؛ ۴. میزان اتکا به برون سپاری

(برای مثال در زمینه فناوری اطلاعات)؛ ۵. میزان اختصاص نیروی انسانی به فعالیت‌های سربار؛ ۶. ماهیت و اندازه شبکه ادارات سازمان مالیاتی؛ ۷. اشتباه در طبقه‌بندی داده‌های مرتبط با به کارگیری منابع.

جدول (۱۵) - توزیع نیروی انسانی بر اساس وظایف عمده سازمانی در کشورهای عضو OECD در سال ۲۰۰۹

کشور	کل کارکنان مالیاتی FTEs	وظایف مربوط به مدیریت حساب مشتری		وظایف مربوط به حسابرسی، رسیدگی و سایر امور ممیزی		وصول مطالبات از طریق اجرا و فعالیتهای مرتبط		وظایف مربوط به مدیریت شرکتی		سایر وظایف	
		درصد از کل	تعداد	درصد از کل	تعداد	درصد از کل	تعداد	درصد از کل	تعداد	درصد از کل	تعداد
استرالیا	۱۹,۹۳۲	۲۲.۴	۴,۴۶۲	۳۰.۱	۶,۰۰۵	۸.۸	۱,۷۴۸	۲۳.۹	۴,۷۵۶	۱۴.۹	۲,۹۶۱
اتریش	۷,۷۳۲	۱۱.۸	۹۱۲	۷۱.۱	۵,۴۹۵	۱۰.۸	۸۳۵	۱.۲	۹۱	۵.۲	۳۹۹
بلژیک	۱۸,۳۴۵	۳۰.۷	۵,۶۳۱	۴۵.۴	۸,۳۲۲	۱۳.۰	۲,۳۹۲	۱۰.۹	۲,۰۰۰	۰	۰
کانادا	۳۸,۲۰۷	۲۷.۹	۱۰,۶۴۷	۲۶.۸	۱۰,۲۵۰	۱۹.۳	۷,۳۷۸	۱۹.۸	۷,۵۸۴	۶.۱	۲,۳۴۸
شیلی	۳,۹۹۵	۲۱.۲	۸۴۸	۳۸.۷	۱,۵۴۶	۰.۰	۰	۳۸.۰	۱,۵۲۰	۲.۰	۸۱
جمهوری دانمارک	۱۴,۷۵۶	۵۸.۸	۸,۶۷۰	۴۰.۷	۳,۱۴۳	۶.۳	۹۲۷	۱.۹	۲۸۳	۱۱.۷	۱,۷۳۳
استونی	۸۷۸	-	-	-	-	۱۲.۴	۹۵۰	۱۶.۹	۱,۳۰۰	۲.۳	۱۷۹
فنلاند	۵,۵۹۵	۳۹.۸	۲,۲۲۵	۴۴.۴	۲,۴۸۴	۷.۰	۳۹۲	۶.۵	۳۶۴	-	-
فرانسه	۷۲,۸۱۴	۳۷.۰	۲۶,۹۳۸	۱۲.۵	۹,۱۱۴	۲۰.۹	۱۵,۱۸۵	۱۸.۸	۱۳,۶۶۹	۲۱.۰	۲۳,۶۰۰
آلمان	۱۱۲,۲۹۱	۰	۰	۶۵.۰	۷۲,۲۹۱	۱۱.۳	۱۲,۷۰۰	۲.۷	۳,۰۰۰	-	-
یونان	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مجارستان	۱۵,۱۸۲.۸	۲۸.۵	۴,۳۲۹.۰	۳۷.۳	۵,۶۵۶.۵	۱۸.۲	۲,۷۶۰.۱	۱۸.۰	۲,۷۳۷.۲	۰	۰
ایسلند	۷۲	۵۱.۴	۳۷	۹.۷	۷	۰	۰	۲۰.۸	۱۵	۱۸.۱	۱۳
ایرلند	۶,۱۰۵	۳۷.۱	۲,۲۶۸	۳۳.۱	۲,۰۲۱	۷.۲	۴۳۸	۱۸.۴	۱,۱۲۴	۴.۲	۲۵۴
ایتالیا	۳۳,۵۸۴	۳۳.۹	۱۱,۳۹۵	۴۸.۳	۱۶,۳۱۴	۰	۰	۱۷.۸	۵,۹۷۵	۰	۰
ژاپن	۵۶,۲۱۶	-	-	۶۹.۷	۳۹,۱۹۰	۱۴.۲	۷,۹۹۹	۲.۳	۱,۳۰۹	۱۳.۷	۷,۷۱۸
کره جنوبی	۱۹,۰۹۴	۶۱.۷	۱۱,۷۸۳	۲۰.۰	۳,۸۲۱	۰	۰	۱.۴	۲۶۲	۱۶.۹	۳,۲۲۵
لوگزامبورگ	۸۹۵.۵	۵۰.۴	۴۵۱.۵	۱۱.۴	۱۰۲.۰	۱۹.۲	۱۷۲.۰	۷.۰	۶۲.۸	۱۲.۰	۱۰۷.۳
مکزیک	۲۶,۱۲۹	۱۴.۷	۳,۸۴۵	۳۶.۵	۹,۵۴۹	۲۲.۷	۵,۹۳۱	۱۸.۱	۴,۷۲۲	۸.۰	۲,۰۸۲
هلند	۲۳,۶۰۶	۸.۵	۲,۰۰۰	۵۸.۶	۱۳,۸۳۱	۷.۶	۱,۸۰۰	۱۵.۸	۳,۷۲۳	۹.۵	۲,۲۵۲
نیوزلند	۴,۲۲۷	۲۰.۹۳	۲,۰۹۳	۱۹.۲	۸۱۰	۹.۴	۳۹۸	۱۱.۴	۴۸۰	۱۰.۶	۴۴۶
نروژ	۶,۲۶۱	۳۶.۱	۲,۲۵۸	۲۲.۲	۱,۳۸۷	۵.۱	۳۱۸	۲۰.۳	۱,۲۷۱	۱۶.۴	۱,۰۲۷
لهستان	۶۰,۴۰۱	۱۴.۵	۸,۷۳۳	۱۷.۲	۱۰,۴۱۷	۱۱.۳	۶,۸۱۳	۹.۳	۵,۵۹۳	۴۷.۸	۲۸,۸۴
پرتغال	۱۰,۷۶۰	۶۷.۰	۷,۲۰۸	۱۷.۵	۱,۸۸۴	۰	۰	۱۵.۵	۱,۶۶۸	۰	۰
اسلواکی	۵,۶۸۶	۳۹.۸	۲,۲۶۱	۲۹.۹	۱,۶۹۹	۵.۵	۳۱۵	۱۷.۴	۹۸۱	۷.۵	۴۲۴
اسلونی	۲,۴۷۰	۳۹.۸	۹۸۳	۱۴.۷	۳۶۴	۱۰.۰	۲۴۸	۲۷.۰	۶۶۸	۸.۴	۲۰۷
اسپانیا	۲۳,۸۱۷	۳۰.۱	۷,۱۶۲	۲۱.۹	۵,۲۱۴	۱۹.۱	۴,۵۴۳	۲۹.۰	۶,۸۹۸	۰.۰	۰
سوئد	۷,۶۹۵	۱۸.۲	۱,۴۰۰	۲۹.۹	۲,۳۰۰	۲.۹	۲۲۰	۱۶.۶	۱,۲۷۵	۳۲.۵	۲,۵۰۰
سوئیس	۹۸۵	۸.۶	۸۵	۳۰.۵	۳۰۰	۶.۱	۶۰	۱۳.۲	۱۳۰	۴۱.۶	۴۱۰
ترکیه	۴۱,۳۴۱	۵۴.۲	۲۲,۴۰۳	۷.۶	۳,۱۶۰	۷.۸	۳,۲۳۷	۳.۶	۱,۴۹۵	۲۶.۷	۱۱,۰۰۴
بریتانیا	۷۰,۷۰۰	۲۰.۱	۱۴,۲۳۷	۳۵.۶	۲۵,۱۷۶	۱۰.۱	۷,۱۴۷	۱۸.۰	۱۲,۷۵۳	۱۶.۱	۱۱,۳۸
آمریکا	۹۲,۵۷۷	۳۳.۱	۳۰,۶۰۳	۱۲.۸۶۳	۱۲,۸۶۳	۱۳.۹	۳۱,۰۰۰	۳۳.۵	۱۵,۶۶۰	۲.۶	۲,۴۵۱

منبع: OECD(۲۰۱۱)

جدول (۱۶) - توزیع نیروی انسانی بر اساس وظایف عمده سازمانی در کشورهای غیر عضو OECD در سال ۲۰۰۹

کشور	کل کارکنان مالیاتی FTEs (۲۰۰۹)	وظایف مربوط به مدیریت حساب مشتری (مدیریت تمکین)		وظایف مربوط به رسیدگی و سایر امور ممیزی		وصول و اجرا و فعالیتهای مرتبط		وظایف مربوط به مدیریت شرکتی		سایر وظایف	
		درصد از کل	تعداد	درصد از کل	تعداد	درصد از کل	تعداد	درصد از کل	تعداد	درصد از کل	تعداد
آرژانتین	۱۴,۶۹۹	۲۱.۹	۳,۲۱۳	۴۱.۲	۶,۰۵۸	۴.۹	۷۲۴	۱۳.۷	۲,۰۱۳	۱۸.۳	۲,۶۹۱
بلغارستان	۷,۹۷۶	۲۵.۷	۲,۰۵۱	۴۵.۰	۳,۵۹۳	۴.۸	۳۷۹	۱۱.۹	۹۵۳	۱۲.۵	۱,۰۰۰
چین	۷۵۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
قبرس	۸۴۲	۱۳.۳	۱۱۳	۳۶.۱	۳۰۴	۹.۴	۷۹	۱۹.۴	۱۶۳	۱۹.۴	۱۶۳
هند	۴۲,۱۰۸	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
اندونزی	۳۱,۸۲۵	۸۲.۱	۲۶,۱۲۲	۱۲.۰	۳,۸۱۰	۲.۴	۷۶۱	۳.۶	۱,۱۳۲	۰	۰
لیتوانی	۲,۸۸۵	۲۴.۲	۶۹۹	۳۹.۷	۱,۱۴۶	۷.۶	۲۱۸	۱۴.۰	۴۰۳	۱۴.۵	۴۱۹
لتونی	۳,۸۱۶	۳۹.۱	۱,۴۹۲	۲۷.۹	۱,۰۶۶	۶.۵	۲۴۹	۱۱.۹	۴۵۶	۱۴.۵	۵۵۳
مالزی	۹,۹۴۲	۲۰.۱	۲,۰۰۱	۲۱.۶	۲,۱۵۲	۱۷.۸	۱,۷۷۱	۴۰.۴	۴,۰۱۸	۰	۰
مالت	۳۶۷	۲۶.۲	۹۶	۱۵.۵	۵۷	۱۲.۸	۴۷	۱۰.۱	۳۷	۸۵.۴	۱۳۰
رومانی	۲۴,۲۰۰	۲۶.۱	۶,۳۰۷	۳۴.۲	۸,۲۸۷	۱۰.۵	۲,۵۳۰	۲۴.۲	۵,۸۶۶	۵.۰	۱,۲۱۰
روسیه	۱۷۳,۰۲۱	۱۶.۲	۲۷,۹۵۹	۳۹.۱	۶۷,۷۱۳	۶.۶	۱۱,۳۶۰	۱۵.۹	۲۷,۵۳۵	۲۲.۲	۳۸,۴۵۴
عربستان	۵۸۶	۳۸.۱	۲۲۳	۳۶.۰	۲۱۱	۲۵.۹	۱۵۲	۰	۰	۰	۰
سنگاپور	۱,۷۱۲	۹.۶	۱۶۵	۵۳.۷	۹۲۰	۱۱.۷	۲۰۱	۱۶.۴	۲۸۱	۸.۵	۱۴۵
آفریقای جنوبی	۱۴,۷۵۱	۳۰.۹	۴,۵۵۶	۱۹.۳	۲,۸۴۵	۱۰.۹	۱,۶۱۵	۲۱.۳	۳,۱۳۷	۱۷.۶	۲,۵۹۸
ایران	۲۲,۴۴۵	-	-	۶۵.۶	۱۴,۷۲۶	۱.۹	۴۱۸	-	-	۳۵.۵	۷,۳۰۱

منبع (۲۰۱۱) ECD

۷) برون سپاری فعالیت ها و عملیات سازمان مالیاتی

۴۰. برون سپاری پدیده‌ای رو به رشد در بخش خصوصی است و سازمان‌های دولتی اعم از سازمان‌های مالیاتی نیز روز به روز رغبت بیشتری به آن پیدا می‌کنند تا تکالیف و فعالیت‌های خود را با اثربخشی بیش‌تری اجرا کنند. برون سپاری زیرساخت‌های فناوری اطلاعات در سازمان‌های مالیاتی کشورهای عضو OECD کاملاً رایج است (برای نمونه استرالیا، نیوزلند و بریتانیا) و در واقع، بسیاری از کشورها برون سپاری فناوری اطلاعات را ترجیح می‌دهند. در این گزارش فعالیتهایی که در بخشهایی غیر از فناوری برون سپاری می‌شوند، نیز ارائه می‌شود.

۴۱. غیر از وصول مالیات که برون سپاری در مورد آنها به طور گسترده‌ای انجام می‌شود، بررسی‌ها نشان می‌دهد که برون سپاری در موارد ذیل چندان مورد توجه نبوده است: پاسخگویی به استعلام‌های مؤدیان (فقط ۹ کشور برون سپاری کرده‌اند)؛ عملیات پردازش داده‌ها (فقط ۱۵ کشور برون سپاری کرده‌اند)؛ عملیات وصول و اجرا (فقط ۹ کشور برون سپاری کرده‌اند هر چند که از بین آنها سه کشور (شیلی، ایتالیا و سوئد) این فعالیت را به سازمان‌های دولتی یا نیمه دولتی برون سپاری کرده‌اند و نه بخش خصوصی.

جدول (۱۷) - وضعیت برون سپاری فعالیتها در سازمانهای مالیاتی کشورهای مختلف

کشورها	ماهیت عملیات مالیاتی برون سپاری شده
بیش از ۳۰ کشور	جمع آوری و پردازش پرداخت های مالیاتی (برای مثال از طریق بانک یا ادارات پست)
استرالیا، شیلی، مکزیک، اسپانیا، ایالات متحده آمریکا، چین، هندوستان، لیتوانی، مالزی	پاسخگویی به سوالات مؤدیان (برای نمونه عملیات مرکز تلفن)
دانمارک، فنلاند، آلمان (برخی مناطق)، مجارستان، ایسلند، ایرلند، مکزیک، اسلوانی، سوئد، ترکیه، بریتانیا، چین، هندوستان، لیتوانی، مالزی	عملیات پردازش داده ها
استرالیا، شیلی و ایتالیا (برون سپاری به سازمان دولتی دیگر)، مجارستان، ایرلند، بریتانیا (فقط یک طرح پایلوت کوچک)، هندوستان و لیتوانی	وصول و اجرا

۴۲. از آنجا که بسیاری از سازمان‌های مالیاتی ملزم شده‌اند در سال‌های آینده هزینه‌های خود را کاهش دهند، انتظار می‌رود در میان مدت برون سپاری خدمات و یا انجام خدمات به طور مشارکتی بین چند سازمان دولتی افزایش یابد.

۸) نقش‌ها یا وظایف غیر مالیاتی سازمان‌های مالیاتی

۴۳. در بسیاری از کشورها به طور فزاینده دولت‌ها از سازمان‌های مالیاتی می‌خواهند نقش‌های غیر مالیاتی را نیز عهده دار شوند و دلایلی برای این کار اقامه می‌کنند. برای آشنایی با این تحول و مسئولیت‌ها در جدول (۱۰) و (۱۱) داده‌های مربوط به سهم برآوردی بودجه قابل انتساب به فعالیت‌های غیرمالیاتی در هر سازمان مالیاتی برای سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۹ گزارش شده است. مشاهدات کلیدی به شرح ذیل هستند:

- سهم فعالیت‌های غیرمالیاتی از مخارج بودجه‌ای سازمان‌های مالیاتی در طول دوره ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۹ نسبتاً ثابت بوده و نشان از این دارد که تحول اندکی در این زمینه وجود خواهد داشت.
- در مورد آرژانتین، اتریش، دانمارک، استونی، مکزیک، هلند و آفریقای جنوبی این هزینه‌های غیر مالیاتی تا حدود زیادی مربوط به فعالیت‌های گمرکی این کشورهاست.

۱ - در یک گزارش مستقل که راجع به ترتیبات نهادی سازمان مالیاتی کشورهای مختلف جهان است، بحث خواهد شد.

فهرست منابع

۱. آمارهای خزانه داری کل کشور، سنوات مختلف

۲. OECD(۲۰۱۱), Tax Administration in OECD and Selected Non-OECD Countries:
Comparative Information Series (۲۰۱۰)

